

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Periodic humoristic

Núm. 2001 : Any XXXIX

10 cèntims — Atrassats: 20

BARCELONA, 4 DE MAIG DE 1917

BL DES-HOMENATGE

Pobre Hindenburg!... Amb la mateixa afició que te'ls clavaren, ara te'ls desclavaràn.

OLLES

ELS catalans posseim un mot gràficament grotesc per a designar aquells homes d'intel·lecte desorientat o d'un espiritual desguitarrament que els hi obliga a produir-se d'una manera desmesurada, incongruent o sense solta.

Els castellans d'aquests homes en diuen «cabra». Però el vocable català té un sentit més profón i més intel·lectual, per dir-ho aixís. El «cabra» més aviat és un baligabalaga, barreja de bon xicot i de bútxera, que devegades pot arribar a fer quelcom d'enraonat o de pràctic. L'home olla, no. Porta un desllorigament intern que li impedeix arribar a la mesura i a l'exactitut.

Posem un exemple. A l'antiga esquerra, de cabres n'hi havien moltes, però En Pere Corominas era l'home olla tipu. Entre els polítics castellans, En Canalejas era un «cabra», però En Maura, és l'Home Olla, aixís, amb totes les majúscules idònies. I an això volíem anar a parar a la proclamació d'En Maura, després de la lectura del seu discurs, com l'olla més gran de totes les Espanyes.

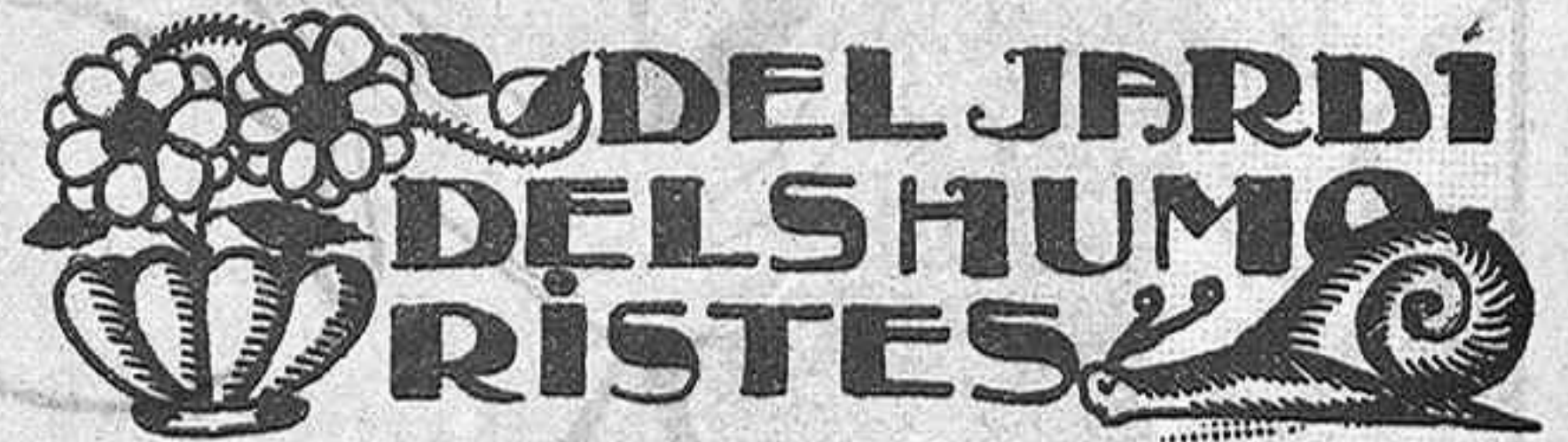
Confessem que tota Espanya ha quedat transformada amb la guerra, en una nació olla. Els conservadors, germanòfils, aplaudeixen tot tractat estripat i tota llei escrita i moral vulnerada. Catòlics, exalten als protestants i als turcs, excusen la crema i enderrocament dels temples, el fusellament de clergues i la persecució d'arquebisbes. Homes de cabals i de comerç, pregonitzen la suspensió de les exportacions, paralitzant, si fós precis, tot el tràfec. En canvi, nosaltres, els francòfils, revolucionaris i volterians, imposem el respecte a lo tractat i a lo escrit. Plorem davant les catedrals fumejantes. Decorem amb semprevives les tombes dels sacerdots fusellats. Ens revoltam contra les coaccions que sofreixen bisbes i arquebisbes, i no tenint ni un xai ni un clau per a exportar, reivindicuem la necessitat absoluta de que la vida econòmica d'Espanya no s'interrompeixi. Aparentment, només que aparentment, perquè el desordre és l'ànima del conservadurisme i l'ordenada mesura la dels radicals, germanòfils i francòfils apareixem com una olla trencada pel mig.

Però quan un conservador parla com a francòfil, o un republicà fa de germanòfil, l'olla s'engrandeix. El conservador se'n alegra de que la revolució hagi triomfat a Rússia, i el republicà ho deplora; el conservador saluda, radiant, l'adveniment a la guerra de la república nord-americana, i el republicà torna a dir porcs als ianquis. El conservador demana la revolta alemanya que destitueixi als Hoenzollern i el republicà, si arriba aquest dia suprem, plorarà com una beata.

Per això no és sorprenent que En Maura, francòfil, parli en germanòfil; que declari fatalment amigues a Espanya i França i Anglaterra, i reculli contra aqueixa tots els arguments que se senten per les barberies; que rebutgi la campanya d'Àfrica i demani per a sostenir-la res menys que les columnes d'Heracles; que imposi la neutralitat absoluta i digui no podem viure isolats. És l'home símbol, l'olla representativa, l'olla matriu.

En els nostres setmanaris satírics es posava damunt dels caps que n'eren mereixedors una olla formidable i decorativa que desgraciadament ja no apareix. Tornem-la a fer sortir l'olla simbòlica, per a que es redreci com una tiara damunt el cap d'En Maura. I si aquell bon humor que abans sempre posava en les serietats de la nostra política una ganyota de mofetes—això que ara denominem un marge d'ironia—fabriquem una olla cuita per En Josep Quer i decorada per En *Picarol*, amb una esmaltada llegenda: «A l'Olla Nacional, els petits olles, agraits».

PARADOX

TRENCANT EL GLAÇ

Uns quaranta-vuit anys ben portats devia tenir el senyor Vallés, i amb tot i l'edat madura se sentia el cor jove i li bullien les sangs com a un salta-taulells. Dona guapa que veia pel carrer, dona guapa que seguia. I que no's contentava amb seguir-la, sinó que s'hi apropava, li parlava a l'orella i, quan amb això no n'hi havia prou, allargava els dits i la mà i el braç i lo que podia.

Ell coneixia tota la pregona saviesa d'aquella dita popular que diu: «qui no's mulla el cul no agafa peix», i en el ram de conquestes, la posava en pràctica molt sovint. De vegades el sistema li sortia bé; l'esperver acabava per escabetxar alguna colometa de les que's presten; però altres cops, al bò de l'engrescament, l'únic que hi guanyava era alguna bofetada o algún pebrot.

L'altra tarde, a entrada de fosc, el senyor Vallés, tot passejant per la Rambla, vegé sortir de «El Siglo» una adorable criatura. Una xicota alta, morena, guapaça; una torre de carn, amb uns ulls per finestrals negres i gros-

sos, que marejaven al home més serè, i amb uns xavos de pèl natural que semblava que tingués un *desig* a cada galta.

«Per tot te deixo!» va dir-se el senyor Vallés; sinó que, encontres de deixar-la, va seguir-la. I, seguint-la, va apretar el pas i aviat se li va posar al costat; i aviat va fer-li una lleugera insinuació en veu baixa. La xicota, res; seria que seria, tivada que tivada, enfilà rambles amunt i trencà cap al carrer de Fontanella. Al arribar davant de l'«Hispano-Americano» el senyor Vallés insistí amb un copet de colze:

—Tots els diners que'm guarden a la *cava* d'aqueix banc serien per vostè, si volgués estimar-me.

La morena salau no va dignar-se contestar-li, ni tan sols mirar-se'l. Freda, impertorbable, anà seguint el seu camí; travessà diagonalment la Plaça d'Urquinaona i, fent un saltiró de perdiueta, s'enfilà en un remolc del «Camp de l'Arpa».

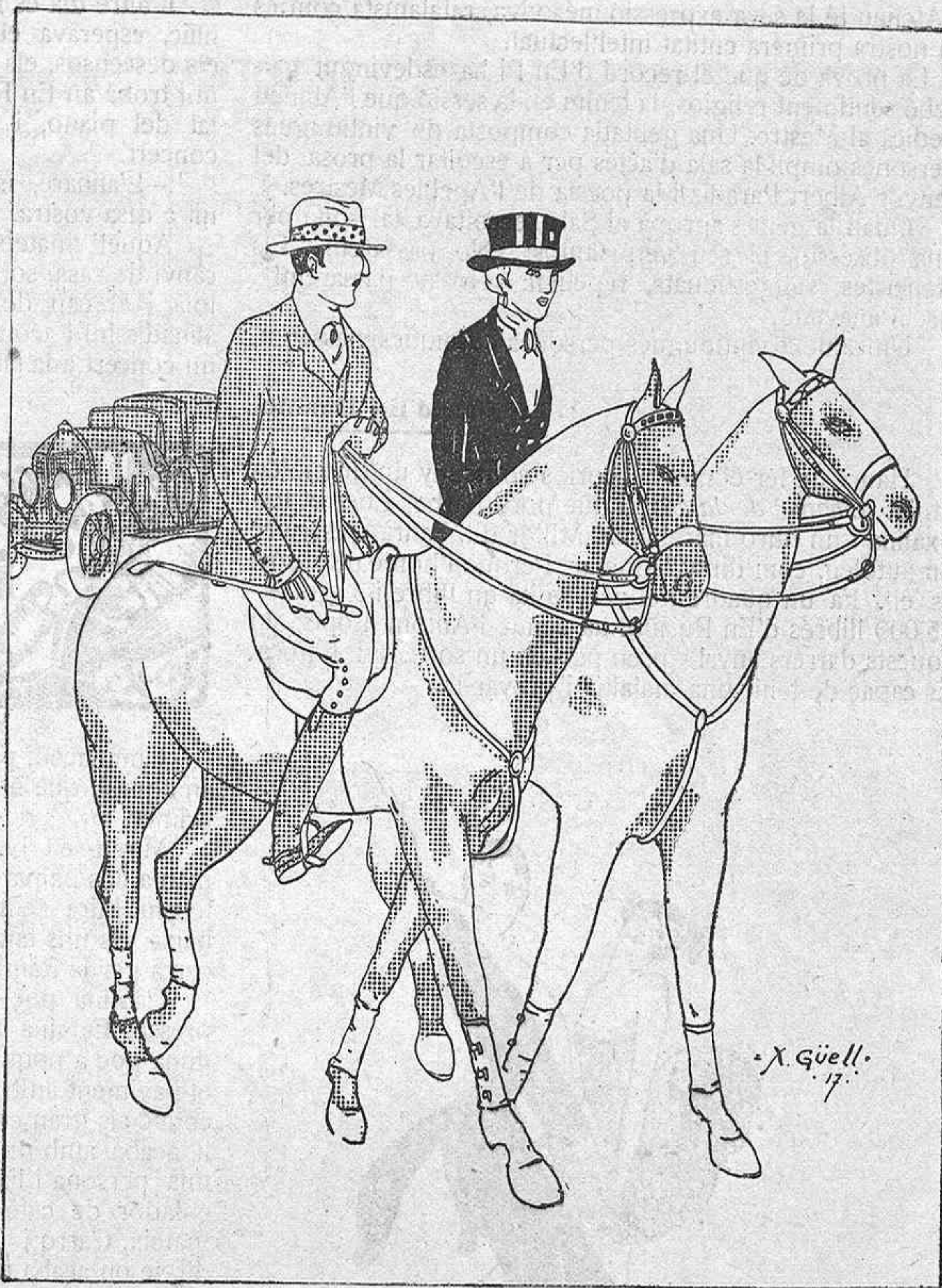
El senyor Vallés, cada vegada més exaltat, pujà també al tramvia i s'assegué al costat de la seva difícil conquesta. La xicota es tregué un gocet menut que duia dintre'l *manguito* i se'l posà a la falda.

«Ara és l'hora de trencar el glaç» va pensar el senyor Vallés. Amb tota naturalitat allargà la mà per a fer una suau carícia a la bestiola i digué amb la més tenoriesca de les intencions:

—Ui, quin gocet més maco!... De bona gana voldria trobar-me al seu *puesto*.

Aleshores fou quan la xicota se decidí a parlar:

—Pobre de vostè que's trobés al lloc d'aquest goç — va dir-li, — ¿Sab on el porto?... A cal veterinari, a fer-li tallar la cua. —SICHI

CAP A L'HIPÓDROM

—Qui et sembla que hi arribarà primer, noia?
—Jo crec que, amb tants mils durcs a repartir, pot-ser hi arribin tots a la vegada.

Predestinació

Hi han inicials predestinades. Les de Napoleón, per exemple. I les de la Verge María. I les d'En Pere B. Tarragó. La *N* de Napoleón ¿veritat que sembla feta a posta per a anar al mig d'una corona de llorer en un estandart? Les de la Verge María ¿no poden servir millor per a un altar florit o uns arabescs elèctrics en la fatxada de una capella o d'un convent. Les del senyor Pere B. Tarragó, no serveixen per a usos tan enlairats, com modes-

tes inicials propies per a capsalera d'un diari o rètol de una botiga de merceria?

Però un moment la popularitat ha caigut damunt de elles. En un teatre del Paral·lel han estat posant aquests dies una revista lírica titulada *P. B. T.*, al·lusió al popular setmanari de Buenos Aires, però la gent no ha vist més que la consagració de l'il·lustre ideòleg senyor Pere B. Tarragó, al qui a l'últim se li feia justícia.

Altres interpretaven les inicials *P. B. T.* com les d'En Pere Botero, però s'han convençut de que eren les de l'eminent periodista, perquè essent aquest un home diabòlic, En Pere Botero i el senyor Pere B. Tarragó, vénen a ésser com una mateixa cosa.

No passareu!

Realment Barcelona té un culte fervorós per En Pi i Margall que s'engrandeix amb el temps, culte que a

l'Ateneu té la seva expressió més viva, catalanista com és la nostra primera entitat intel·lectual.

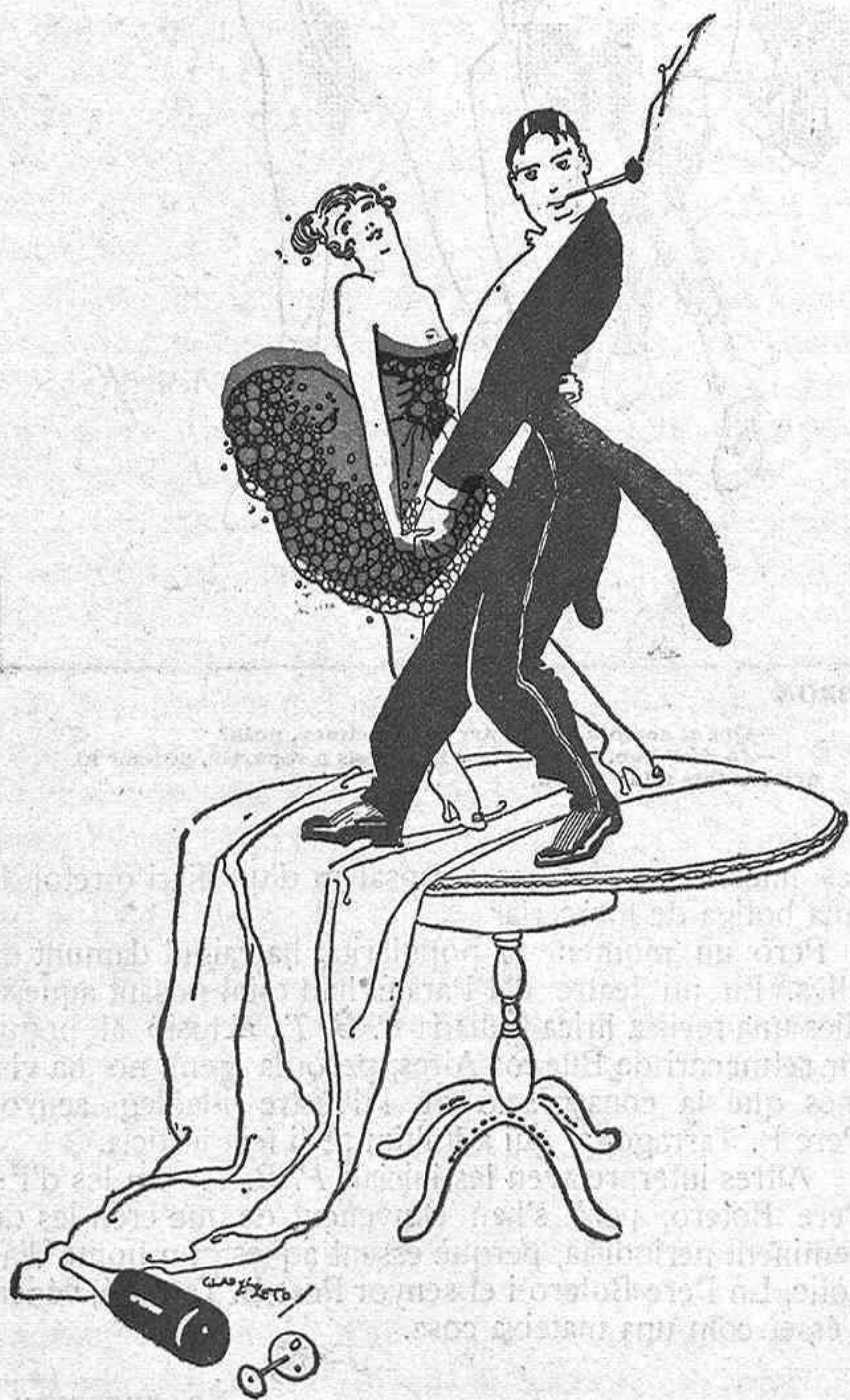
La prova de que el record d'En Pi ha esdevingut gairebé sentiment religiós, la tenim en la sessió que l'Ateneu dedicà al Mestre. Una gentada composta de vintidugues persones omplí la sala d'actes per a escoltar la prosa del senyor Albert Paradís i la poesia de l'Apel·les Mestres.

Quan la gent s'apropà al Saló, escoltava, tal volta per una obsessió, el seu vers famós: «No passareu!». Els ateneïstes, suggestionats, repetien: «No, no passarem!». I se'n anaven.

Unicament vintidugues persones heroïques, passaren.

La sòrt d'En Rusiñol

Haurà de fer el nostre gloriós company un monòleg titulat *L'home de la sòrt*, i que porti barbes i berret tou i xalina i un puro inacabable. Millor dit, haurà d'escriure un autòleg, com diria l'Alomar. Perquè l'home de la sòrt és ell. Fa un quadre i el ven, edita un llibre i s'agota—75,000 llibres d'En Rusiñol ha venut l'Antoni López, en aquests darrers anys!—pren part en un sorteig i li toca. Es capaç de tenir una malaltia i provar-li.

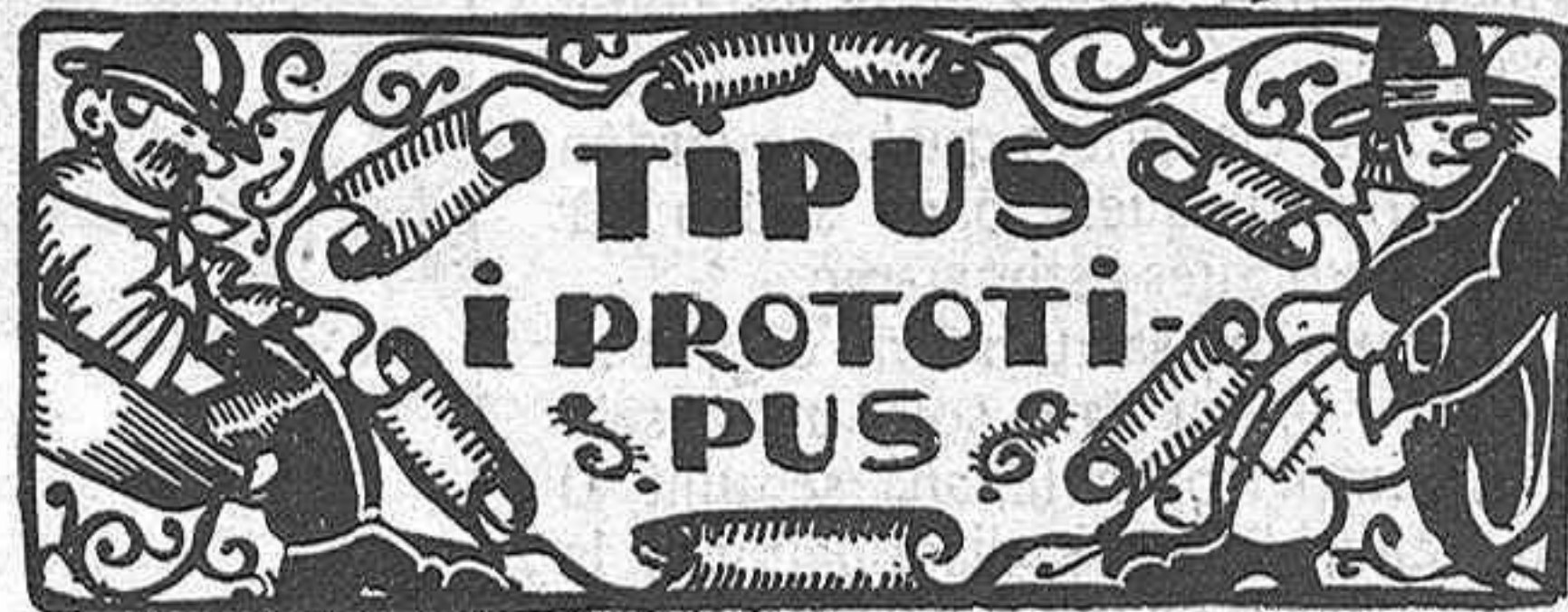
L'OBSESSIÓ DEL REGIDOR TRONERA

—Nada, aquest assumpte no pot quedar «sobre la taula!»...

L'altre dia es mudava de casa. El piano, gran i magnífic, esperava el veïcol que l'havia de fer malbé amb els descensos, els sotrats i les ascensions. Però En Rusiñol troba an En Rubinstein que coneixia l'excel·lent qualitat del piano, i li prega que li deixi per a la nit del seu concert.

—L'afinaré, el cuidaré i en recompensa tocaré una nit a casa vostra.

Aquell mateix dia el piano, preparat pel sacrifici del canvi de casa, sortia de la d'En Rusiñol, cuidat com una joia i al cap de tres dies el tenia en el nou pis, intacte, afinadíssim i acompanyat d'En Rubinstein que dedicava un concert a la família d'En Rusiñol exclusivament.

Comencem pel darrer. Si els últims són els primers, an aquest, que ha aparegut l'últim, li correspon ésser el primer.

Mireu-se'l bé. Ja us hi podeu acostar, i si no hi teniu mania fins palpar-lo i tot. No mossega; no crida; és inofensiu. Mira sempre a terra, però no ha perdut res. No baixa els ulls tampoc per un excés de humilitat. Es que cerca per la Rambla els papers que hi han per terra.

Camina poc a poquet, perquè la seva feina no vol pressa. És una feina metòdica, reflexiva i reposada. Camina poc a poquet mirant a terra com si volgués foradar el paviment amb ses mirades. És un xic escardalenc, com convé als gran caminadors; té uns braços llargs i una mà li acaba amb un ferro sinistre que bada una boca com una persona i l'altra li acaba en un carretonet forma de colador de cafè *gigante*, que és una part integrant d'ell mateix. Carro i persona són una mateixa cosa. No pot dir-se on acaba el carro i comença la persona. Ell hi està tan habituat a son carretó, que a la nit se fica al llit amb ell; dormen plegats, i ara mateix, a la Rambla, sembla que, meravellats de la nocturnal delícia, segueixen dormint plàcidament.

De vegades—tot té les seves contres—veu un paper a terra, i fent badar la boca al ferro sinistre, el recull i el tira a dins de l'ample colador.

Altres cops, Senyor Transeunt que vol desfer-se de no se sab quin *Noticiero* atrassat—potser el d'avui que és el més atrassat—no vol molestar-lo i amb molta cura tira ell mateix el diari al carretó. El nostre home ni se'l mira. Perque ell, com la Ben Plantada, és una mica sonàmbul. Ho fa tot d'esma. D'esma de carretó.

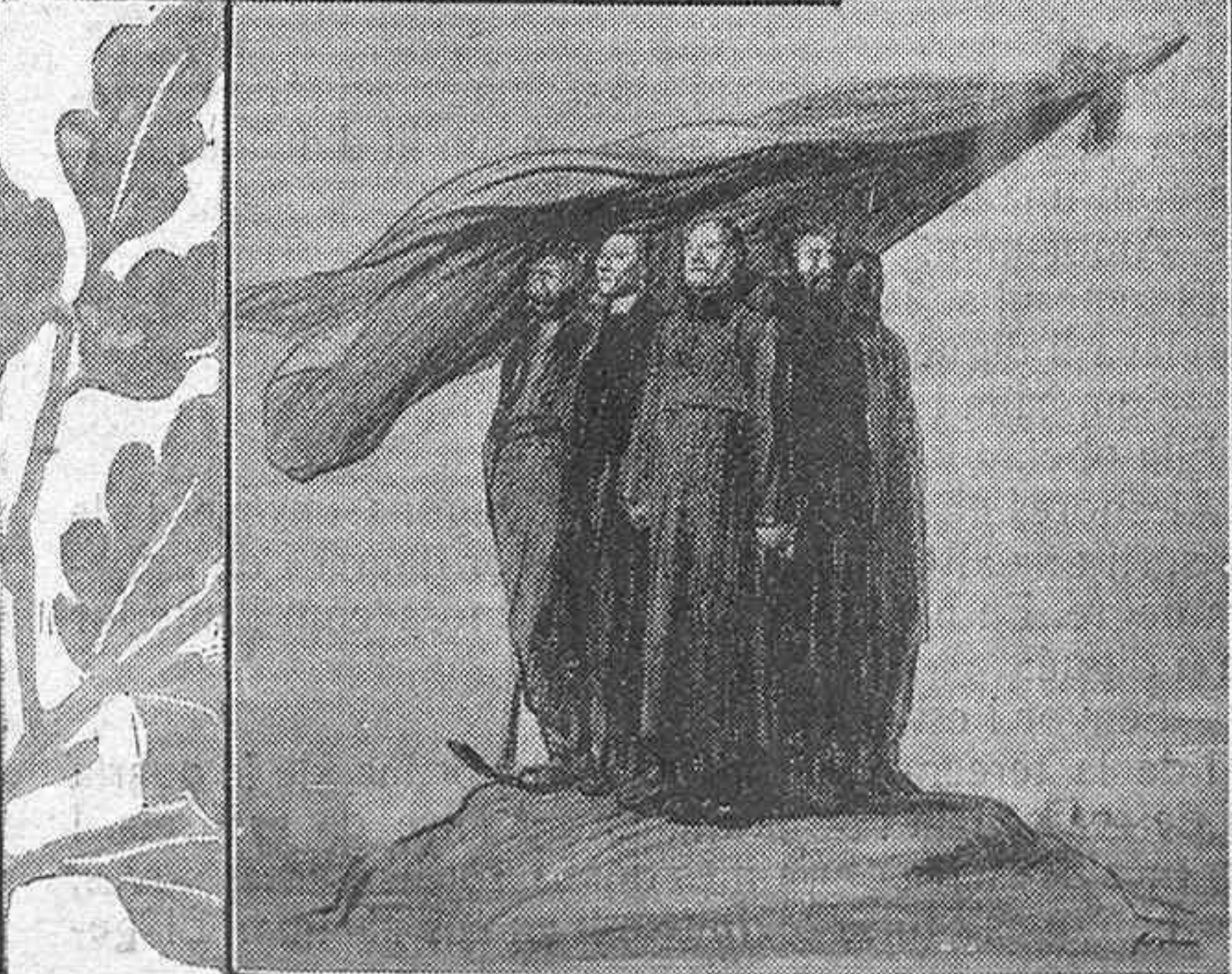
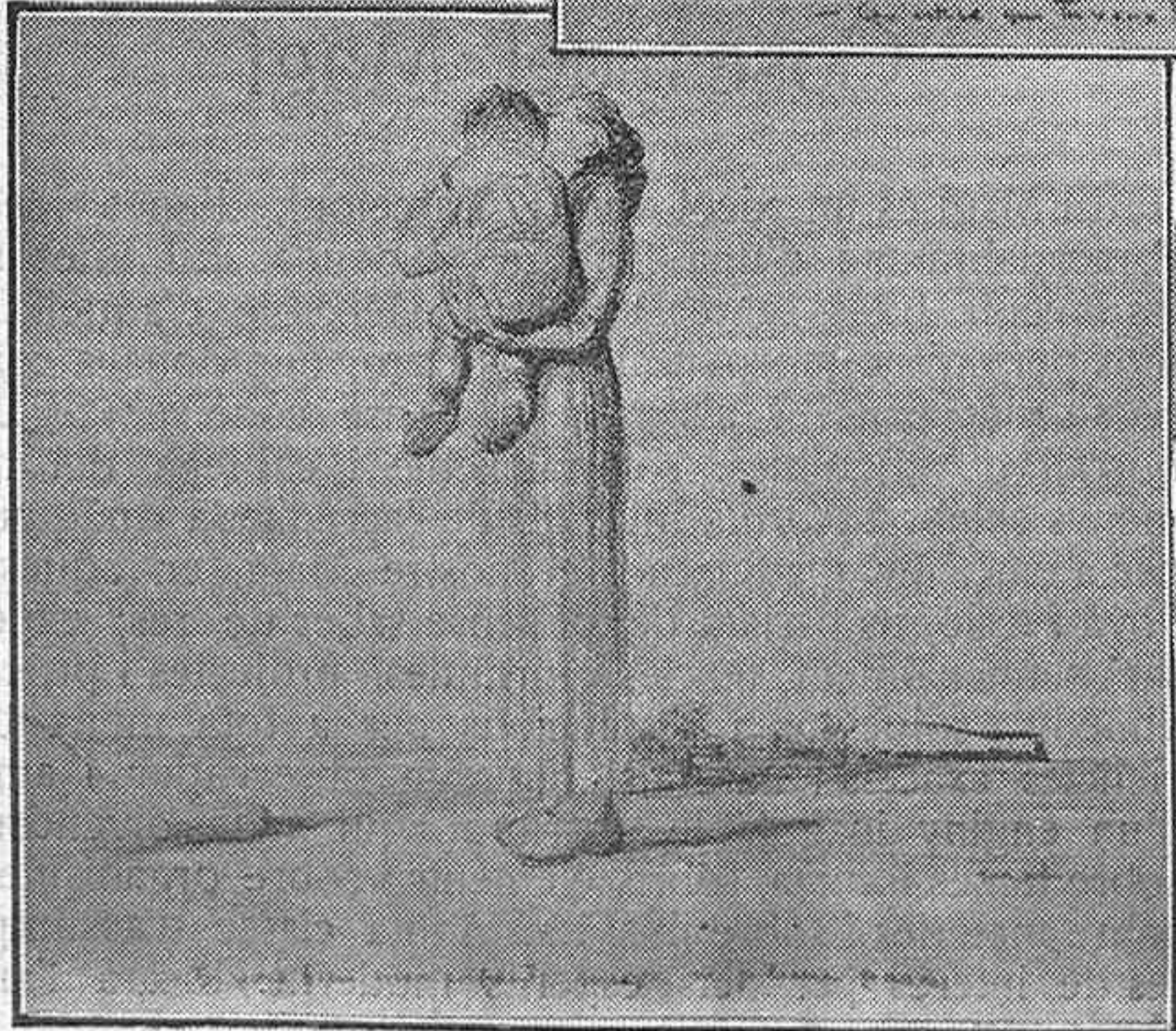
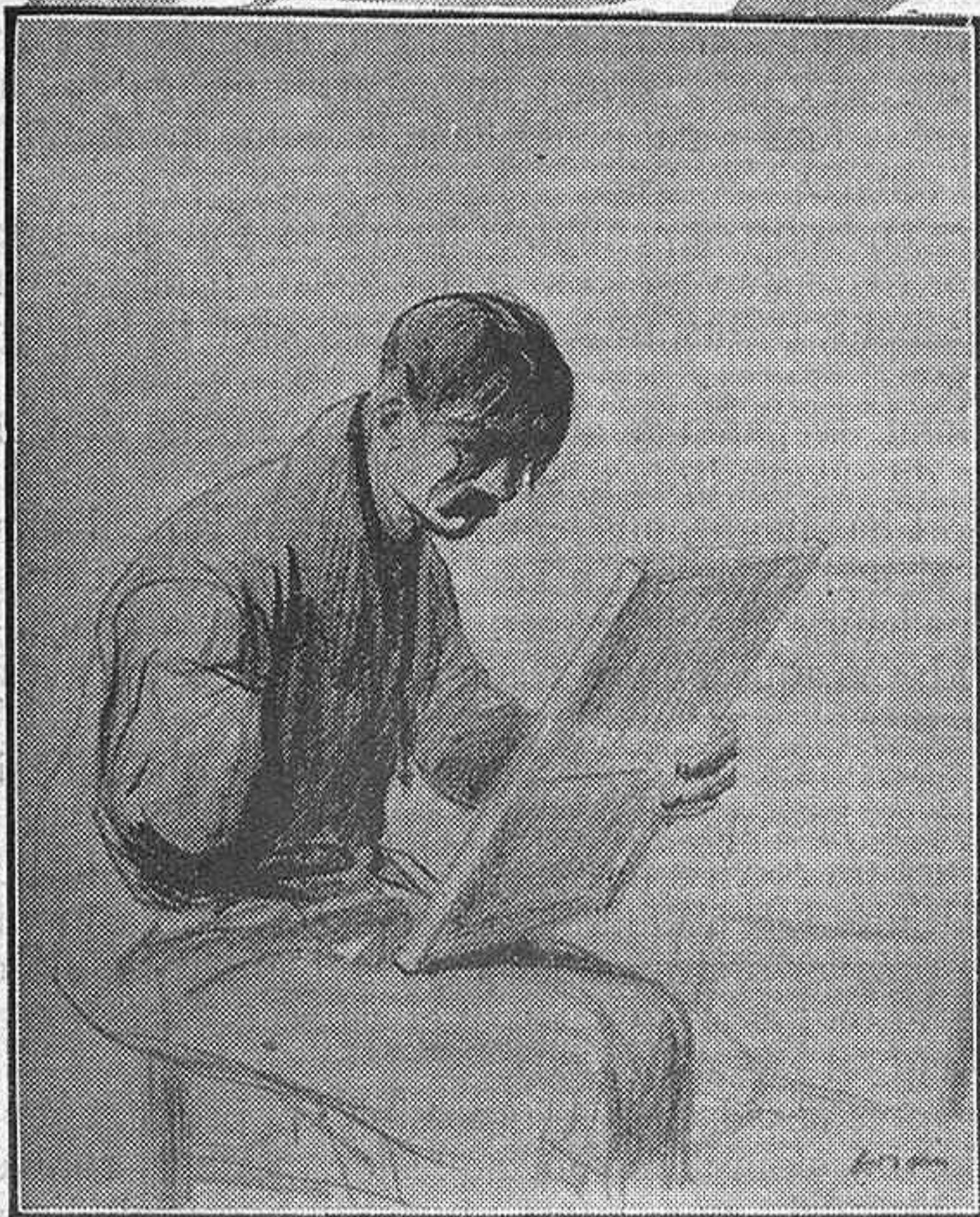
Quan sigui vell i xacrós i l'hagin *jubilat* enyorarà el carretonet, i pel Passeig de Gràcia empaitarà a les *nurses* perquè li deixin menar els cotxets de les criatures.

Pot-ser s'escaurà a passar aquell senyor cuidadós que no tira els diaris a terra, i reconeixent-lo desseguida, tot polit i nèt, tirarà el *Noticiero* dintre el blanc cotxet. El nen, que hi va rumiant l'escalforeta del sol, agafarà dolçament el diari llençant-lo a terra. ¡A terra!

Aleshores el nostre *jubilado* farà una mitja rialla, tota plena de filosofia.

El mutilat

El cor m'ho deia, qué no'ls veuria mai més!

—Ja ho veus, fill meu, com no ploro!

— Què hi farem! .. Es la vida! ..

L'untó sagrada

J. Novella

Notabilíssim fotògraf valencià i distingit artista que acaba de assolir un extraordinari èxit a Barcelona, amb motiu de una col·lecció de hermoses fotografies, retrats de homes il·lustres; exposició que no fa gaire tingué instal·lada en el *Salón Goya*, del carrer del Duc de la Victoria.

Se tracta d'obres veritablement notables entre les quals, per al nostre gust, triaríem les que són purament fotografies com aquella hermosíssima d'En Santiago Rusiñol. Molt notable també la d'En Benlliure, i totes elles; felicitem al senyor Novella.

Les taronges màgiques

En una gran ciutat vivia un geperut que's guanyava la vida venent fruita. A voltes li anava bé, altres magrament. Un dia comprà unes taronges que talment semblaven d'or pulit, eren dures, de pell fina, sense una macadura.

S'assegué a la seva cantonada habitual i començà a oferir-les als parroquians. Debadés. Aquell dia ningú volia taronges.

Aleshores el geperut agafà la cistella i corregué carrers i més carrers oferint el fruit daurat. Ni un comprador. Ell no capia com podia ésser allò tractant-se de peces tan hermoses. Per fi arribà la nit i no tingué més remei que tornar a casa carregat amb la botiga i sense haver guanyat un cèntim.

Lo més trist es que, no havent-lo guanyat, no'l tenia. Què menjaràs i beuràs per a sopar? se deia l'infeliç.

Una idea l'il·luminà de sobte, recordà a l'apotecari d'Olot i determinà menjar-se les medecines que en aquest cas eren les taronges.

I fet i dit.

Obrí la primera i de son interior ne sortí una donzella tota nua; una donzella rossa com un fil d'or i arrodonida com una baldufa que li digué:

—Amor meu.

El geperut se la mirà admirat però com que la gana l'apretava li digué:

—Seu, calla i esperat.

Ella obeí.

Aleshores el geperut obrí una segona taronja de la que sortí una altra donzella d'un color daurat i de cabellera negra. En un altre estil tant hermosa com l'anterior que li digué:

—Senyor i estimat meu.

I de la tercera ne sortí una de bruna, de la quarta una de grassoneta i de la quinta una altre de magreta. I com més taronges obría més dones sortien, totes joves, totes boniques i totes oferint-se-li en còs i ànima. El ge-

perut estava astorat. Què deuen volguer els Déus, se preguntava, que mengi carn humana o que planti casa de prostitució?

No més restaven cinc taronges, l'home se les mirà i digué:

—Endavant!

I n'obrí una, d'ella en sortí un goç, després una altre i n'eixí un gat i de la tercera un canari amb gabia i tot.

Si que la fem bona! pensà l'afamat. Que'm menjo el gat o el canari?

Entre tant obrí la penúltima taronja i foll d'alegría i de temor barrejats vegé com d'ella eixien fruits, diners, vestits, capells, rostits, tot, àdhuc la gran creu de la Llegió d'Honor.

Prenent la paraula, aleshores, la primera donzella nascuda de taronja li digué:

—Sort has tingut, nostreamo, encertant la de l'abundancia, si arribes a obrir l'altre hauria sortit un dragó que se'ns hauria menjat a tots. Ves corrents a llençar-la al mar i torna aquí a viure tranquil entre tes esclaves i tes riqueses.

El geperut era prudent, feu com aquell que obeeix, sortí, anà a la vora del mar i encontres de tirar-hi el fruit hi tirà un roc. La taronja se la guardà a la butxaca.

De primer tots visqueren bé, en santa pau i armonía, però després les dones començaren a barallar-se, el goç a mossegar, el gat a esgarrapar i el canari a estar-se estarrufat i amb el cap a sota l'ala.

Aleshores la vida se feu impossible. El prudent geperut s'atipà bé, s'omplí les butxaques de moneda, convidà a tot el personal a una reunió i quant el tingué allí llençà la taronja a terra d'una revolada i apretà a córrer.

La capsa d'or s'obrí i d'ella en sortí el drac que's menjà dones goç i gat.

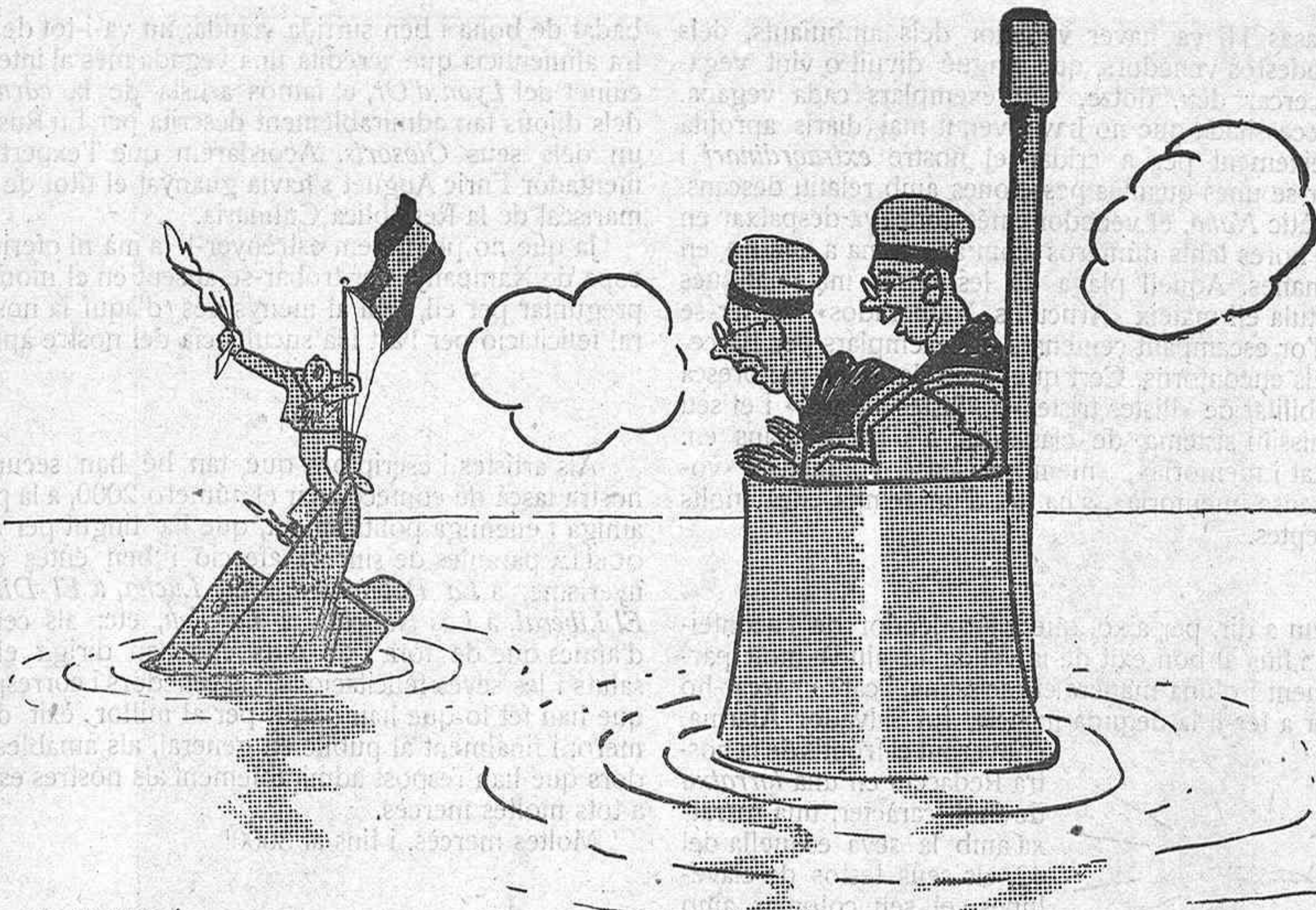
Sols se salvaren el geperut i el canari. L'un per savi, l'altre per humil.

MONI

Coses del Magí

El Magí és un xicot català, barceloní, d'unes idees abracadabrants i d'una fantasia estupenda. Ell totes se les inventa, totes se les empesca. Deixeble d'aquell famós periodista improvisat, de Xicago, que donava consells i més consells als pagesos sense conèixer ni un borrall d'Agricultura, i condeixeble i col·lega del no menys celebrat *Xarau*, inventor de l'acreditada «màquina per a ensucrar maduixes», el nostre Magí, en aquesta nova secció, us parlarà de tot sense saber de res; exposarà setmanalment teories i fórmules, projectes i procediments, solucions i resolucions per a tota mena de ciències exactes i naturals. Finíssim observador i amo d'un enginy inagotable, escriurà aquí cada divendres sobre temes infinits; sobre elements i sobre organismes, sobre materies i sobre pus; tocarà tota classe d'assumptes de interès per a els esperits moderns: tocarà l'art,

PIPAROL
DAVANT DEL NEUTRE

— Què fem?... El salvem o què?...
 — No t'hi amoïnis; aquests ral, que no s'hi tornen!...

tocarà l'indústria, tocarà la política, tocarà el comerç i la guerra i la navegació; tocarà, si convé la guitarra i tocarà *el dos* el dia que s'adongui que ha cansat als llegidors amb les seves farses imaginatives.

Avui n'hi ha prou amb aquest petit *introito*, com a presentació del nostre Magí.

Preparint-se a llegir-li, en el número pròxim, la primera de les seves invencions tracendentals, consistent en un «Procediment infalible per a arrencar-se del cervell l'idioma alemany els al·liadòfils que'l saben i voldrien oblidar-lo».

Fins a divendres!

La festa del 2000

UIN desori, divendres passat, a cà L'ESQUELLA! Allò no era una botiga; allò era un seguit jubileu.

—Ave Maria Puríssima!... Que sigui l'enhonorabona!...

—Per molts anys, don Antoni!...

—Xòqui-la, senyor López.

Com una consigna, tots els amics de la casa, parroquians i coneguts exclamaven quelcom per l'estil, allargant la mà al nostre editor:

—Ja ho veieu; més èxit que *El Gallo!*—responia el senyor López tot afectuós i amb la natural satisfacció.

La veritat és que, per molt que hi confiessim, no podia esperar-se una magnífica acollida com la que'l públic dispensà al nostre número de la setmana passada. Mils i mils d'exemplars d'augment per damunt del tiratge ordinari, i agotar-se l'edició en poquer hores, en els temps calamitosos que correm i a pesar del preu també extraordinari que'ns vegeren obligats a posar al «2000», aqueix miracle sols pot obrar-lo un setmanari de quaranta anys de crèdit literari i artístic i de sana vida administrativa com el nostre.

Tota la Rambla vibrava amb el mateix crit: El 2000!... El 2000 de L'ESQUELLA!... Els quioscs lluien més que mai amb la noia maca de la barretina roja, l'hermosa coberta

d'En Casas. Hi va haver venedor dels ambulants, dels més modestos venedors, que vingué divuit o vint vegades a cercar deu, dotze, vint exemplars cada vegada. Gent necessitada que no havia venut mai diaris aprofità l'aconteixement per a cridar el nostre *extraordinari* i guanyar-se unes quantes pessetones amb relatiu descans. El simpàtic *Nano*, el venedor més antic, va despatxar en poques hores tants números com acostuma a vendre en sis setmanes. Aquell plaga de les cèbes matemàtiques que's titula ell mateix «Artículos Numerados» va fer-se barba d'or escampant centenars de exemplars per Barcelona i els encontorns. Cert que amb la seva pintoresca comptabilitat de «l·listes tristes» i «l·listes alegres» i el seu moderníssim sistema de classificar als parroquians en: «voluntat i memòria», «memòria sense voluntat» i «voluntat sense memòria», s'ha fet d'un temps ençà molts més adeptes.

* *

Anem a dir, per això, que a l'esplendor de l'aconteixement i fins al bon èxit de la venda hi ajudà molt particularment i d'una manera efecacíssima, i cal remarcar-ho aquí per a fer-li la deguda justícia, En Salvador Alarma,

convertint el frontis de la nostra Redacció en una *torratxa* de molt caràcter; una *torratxa* amb la seva esquella del 42, els seus testos de clavellines, el seu colomar amb coloms naturals i les seves ollesforadades per a nius dels oronells; reproducció d'una de les primitives capsaleres de L'ESQUELLA.

Els fingits bastiments de la *torratxa* que tapaven per complet el aparadors dels costats, amb el seu color de

fusta vella torrada, sorprenien a molts dels passavolants que anaven d'esma. Algú s'atrevia a preguntar si se'ns havia calat foc a la botiga.

—Aquí no hi ha més foc que'l del entusiasme—els contestava el quefe d'Administració senyor Gispert.

D'altres s'apropaven als aparadors del mig, i enamorats dels coloms vius que hi picaven les vèsses, després d'uns instants de vacil·lació, entraven a preguntar-nos si els hi teníem per a vendre'ls.

—Quant ne vol de aquella parella blanca?

—Que'ls rifen?

En Rusiñol, obrint de tant en tant la porteta del aparador per a que les pobres bestioles respiressin, opinava que per a no fer-les patir més lo millor era fer-ne un arroç a baix al soterrani. En Reventós volia endur-se'n un, aquell tan gros, clapat de xocolata, per a jugar-hi ell i fer-hi jugar la criatura...

* *

L'endemà a la nit, com digne coronament d'aqueixes *bodes d'or* don Antoni López obsequià a un grapat d'amics i col·laboradors del número 2000 amb un esplèndid sopar al *Lyon*. Fou aquesta una festa íntima de germanor i de compenetració entre artistes i escriptors dels que conreen l'humorisme i la sàtira en L'ESQUELLA, i entre els operaris i directores que fan marxar endavant el carro editorial de la casa.

El sopar fou un seguit d'alegre expansió i un ga-

badal de bona i ben surtida vianda; un va-i-tot de mines- tra alimentícia que acredità una vegada més al intel·ligent cuiner del *Lyon d'Or*, el famós artista de la *carn d'olla* dels dijous tan admirablement descrita per En Rusiñol en un dels seus *Glosaris*. Acordàrem que l'expert condimentador Enric Auguet s'havia guanyat el títol de primer mariscal de la República Culinària.

Ja que no poguerem estrènyer-li la mà ni oferir-li una copa de Xampany, per trobar-se ausent en el moment de preguntar per ell, rebí al menys des d'aquí la nostra coral felicitació per l'art i la suculència del nostre àpet.

* *

Als artistes i escriptors que tan bé han secundat la nostra tasca de confeccionar el número 2000, a la premsa, amiga i enemiga políticament, que ha tingut per a L'ESQUELLA paraules de sincera afeció i ben entès companyerisme, a *La Publicidad*, a *La Lucha*, a *El Diluvio*, a *El Liberal*, a *Las Noticias*, a *La Veu*, etc; als centenars d'amics que de fóra i de dins ens han dirigit els seus saluts i les seves felicitacions, als venedors i corresponsals que han fet lo que han pogut per al millor èxit del número; i finalment al públic en general, als amables llegidors que han respost admirablement als nostres esforços, a tots moltes mercès.

Moltes mercès, i fins al 3000!

EL BON SÍMPTOMA

En poques hores s'agotà el «Número 2000» de la nostra ESQUELLA. Això és un bon símptoma, sobre tot per l'amic López, que no hi veu de content i satisfet.

Però el bon símptoma, el gran símptoma, el millor dels símptomes no és pas aqueix DOS MIL que ha assolit tant d'èxit sinó altre número que's publicarà ben aviat. Fixin-s'hi bé: d'avui en vuit dies, és a dir, divendres de la setmana entrant sortirà un número de L'ESQUELLA, dels corrents, dels ordinaris, però que no pot ésser més bon símptoma. Serà el número... 2002.

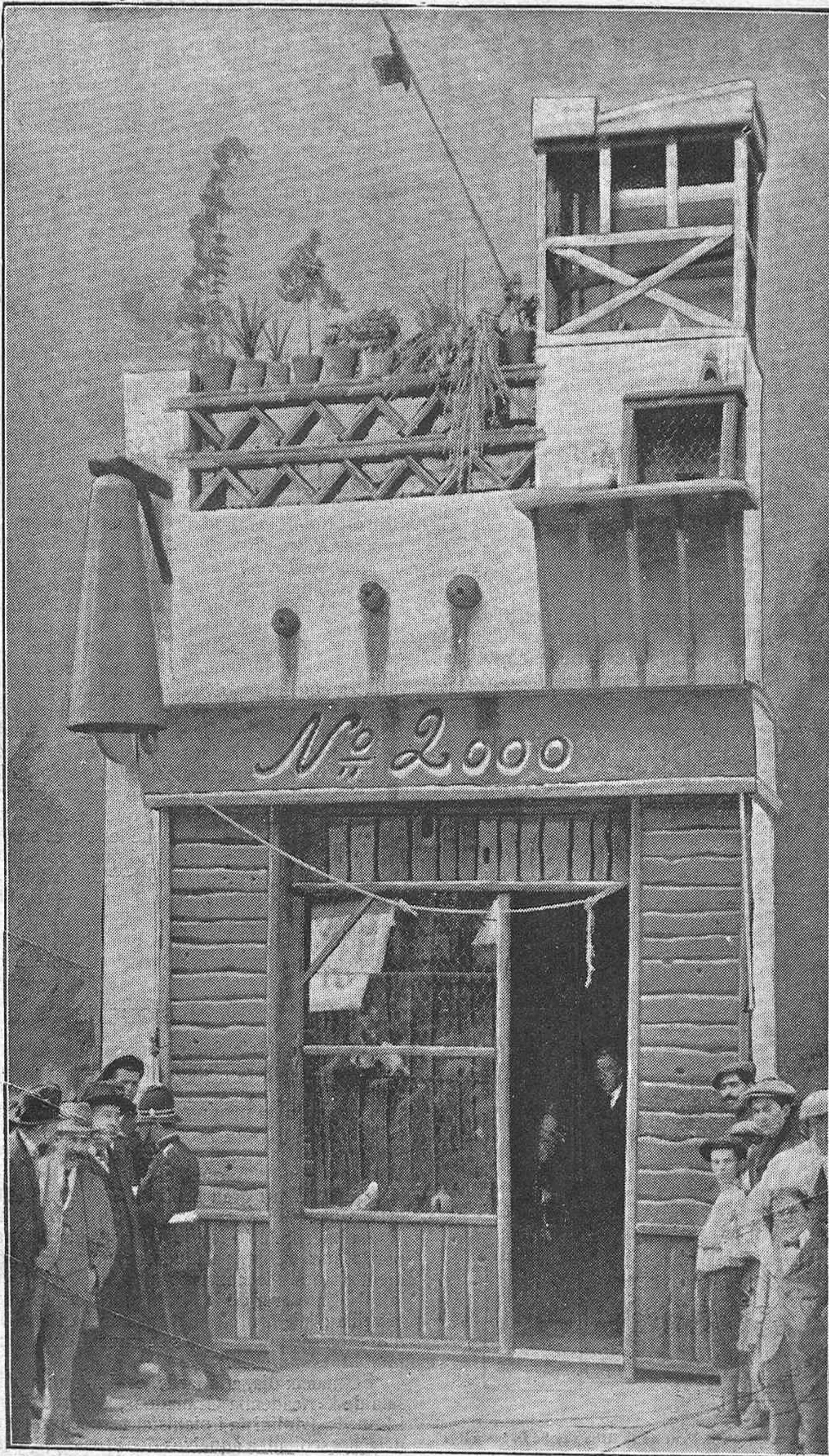
Eh, quin cap-i-cua més bonic?

De una hora lluny se veu que és dels que porten sort. Ara diguin si no estem voltats de símptomes, i de símptomes immillorables.

Felicitem-nos-en.

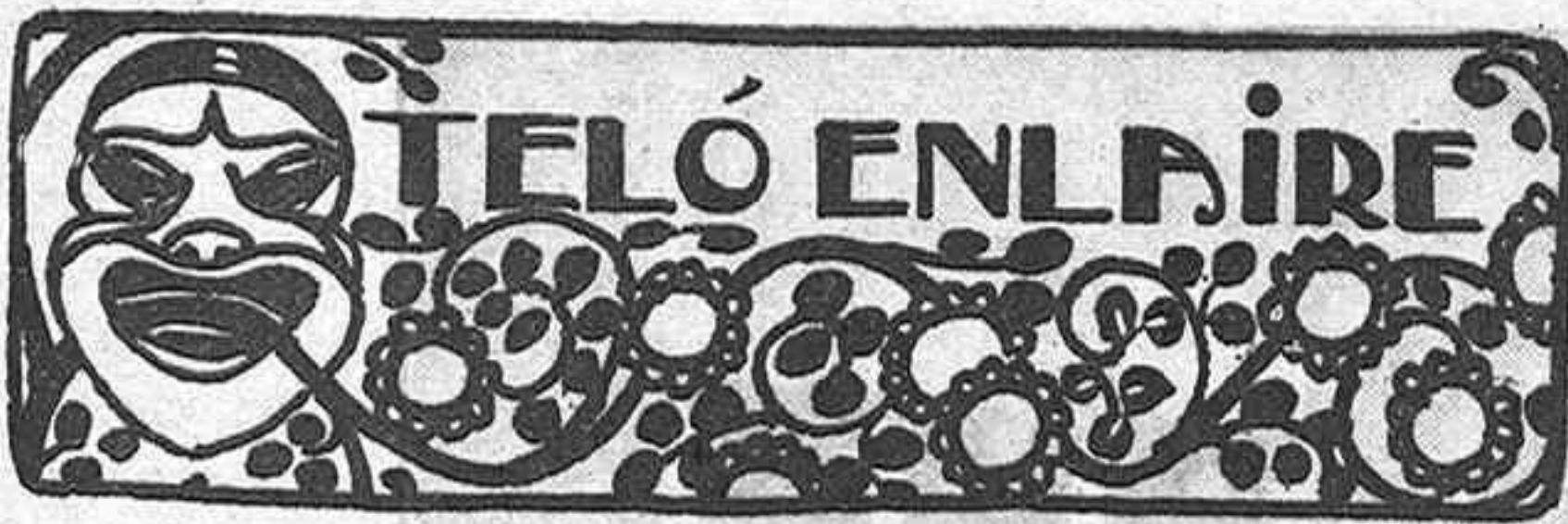
XARAU

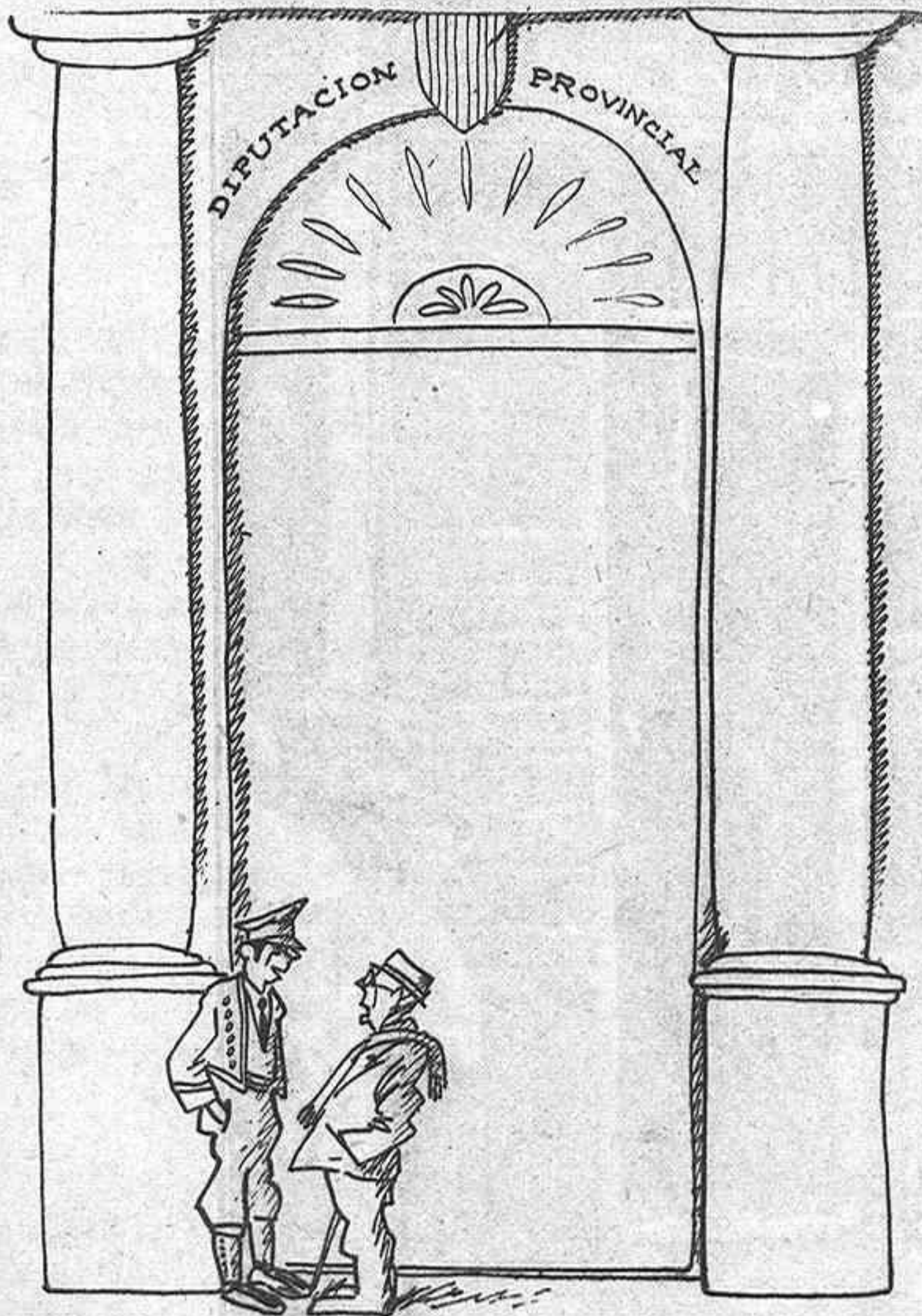
EL DECORAT DE L'ALARMA

Aspecte que ofería, divendres passat, la Redacció i Administració de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, amb motiu de la publicació del Número 2000.

Ben garbellat, tot lo que s'ha fet al «Liceo» durant aqueixos dies pot condensar-se en una sola obra: *Manon*, i no era cap novetat. En la memòria de tots estava l'excel·lent interpretació donada per la Vyx i En Schipa la temporada anterior. I en aquesta el públic no feu sinó refermar la seva opinió amb els mateixos llargs aplaudiments i les mateixes ovacions. Tot lo demés, *Metistófele*, *Tahís*, *Roberto*, etc., no ha anat més que regular, passant allò que's diu sense pena ni gloria. Abans d'ahir se despedí la companyia amb un bon programa.

Podem dir sense embuts que la comèdia de En Benavente *El mal que nos hacen* no va agradar?... Diguem-ho. Obra de fantasia i sobre tot obra *parlamentaria*; però ni veritat, ni emoció ni tan sols bellesa artística. Es de lo fluixet de Don Jacinto. No cal dir que la Xirgu hi està admirablement i que... sòrt d'ella. I on va agradar-nos també la Marguerida fou en *La hija de Yorio*, que ens donà la nit de son benefici. Amb tot i recordar amb recança la magistral interpretació que n'havia fet fa alguns anys aquella mai prou aplaudida Mimí Auguglia, la tasca de la Xirgu va impressionar-nos fortament al punt de creure que cap més artista espanyola se li pot posar al costat en el ram de les tragedies. Els altres, regular. Ahir degué tenir lloc la darrera funció de aqueixa temporadeta que haurà satisfet segurament a tothom. Per al dia 8 hi ha anunciat al «Novedades» el debut de una

L'EXCUSA

—La colla d'En Prat de la Riba també fa festa el dia 2 de mayo?

—Sí, però ja ho tenen arreglat. Als centralistes els diuen que és per la festa nacional, i als regionalistes... perquè desestoren.

companyia de òpera i opereta espanyola amb l'estrena de *El gato montés* del mestre Penella.

La Pino, al «Romea», segueix essent festejada pels seus nombrosos admiradors. Tant deu ésser aixís que ha acordat demorar el seu comiat per a uns quants dies. Novetats, allò que's diu novetats noves, estrenes importants, ni una.

Al «Tívoli» continua aplaudint-se *La Embajadora*, que triomfà gràcies a la inspirada musiqueta. Darrerament s'ha estrenat, per a benefici d'En Rafael Díaz, una joguina *Al pie de la garita* que encara no havem tingut ocasió de veure. I per avui anuncia En Chil una cosa suggestiva de les seves... que encara no's pot dir però que ja deuràn enterar-se'n pels cartells.

Un nou *vodevil* de molta força i de intencionades situacions acaba de estrenar la companyia de la Jordi. Se titula *Marits alegres*, i és una magnífica lliçó als «troneres» que van a fóra de casa a cercar una felicitat-mentida, deixant a la seva llar la felicitat-veritat. El diàleg és bastant picaresc i els còmics del «Español» juguen l'obra molt bé, de modo que podria dir-se aquella bestiesa de «s'hi distingeixen tots».

En el «Goya» s'hi estrenà darrerament una bonica sargüela dels senyors Palomero i Padilla, *La oración de la vida*. L'obreta agradà extraordinàriament. El llibret és divertit, amb alguns tocs sentimentals de bona mena. Però s'ha de confessar que lo millor és la partitura, que'ns semblà molt brillant i molt inspirada. S'hi feren aplaudir de debò les senyores Grillot i Rodríguez i els senyors Calvo i Rojo.

Acabada la sortosa temporada del mestre Serrano, que s'ha vist animada per molta parroquia, que ara de poc tingué ocasió de aplaudir una nova producció, *El rey del corral*, inferior a les obres anteriors, però ben passadora, el «Teatro Victoria» tornarà a lluir totes ses gales el dimecres que vé dia 9 amb motiu de la esperada *L'auca del senyor Esteve*, obra en cinc actes i deu quadres, d'En Santiago Rusiñol. Tan grossa és l'espectació per a aquesta comèdia, que no dubtem hi hauràn empentes per a assistir a l'estrena.

La segona i tercera sessió de *La farsa dels Metges*, de Molière, corresponents a *El metge per força* i *El malalt imaginari*, assoliren, com era d'esperar, un èxit encara més complet que el de la primera en que's donà *L'amor metge*. I es comprèn que així fós, perquè les obres són més acabades, més madures, i la interpretació que els alumnes de la «Escola d'Art dramàtic» hi donaren, fou molt més afiligranada. En resum: un gran èxit, potser el millor èxit d'En Gual, i una afalagadora esperança que el públic xifra en els alumnes de la Escola, molt ben dirigits per ell i per En Giménez. Que sovintegin aqueixes mostres d'art veritable és lo que desitgem.

L. L. L.

MUSIQUERIES

L'aplaudit *Trio Soler* ens obsequià, la nit del diumenge, en la «Sala Mozart», amb un concert de ben triades composicions.

Formaven el programa tres obres interessantíssimes: els celebrats tríos, Op. 1 núm. 1, de Beethoven, i l'Op. 64, de Sinding; havent sigut col·locada en el lloc d'honor una primera audició de Barnett, el *Trio* Op. 49, que és obra molt inspirada, d'una gran brillantesa i de veritable prova per als executants.

La interpretació fou justa i acabada per part de tots, tant per lo que's refereix a aqueixa composició com a les anteriorment citades. I la nombrosa i selecta concurrència que omplia la sala del carrer de la Canuda, no's cansà d'aplaudir en tota la vetlla als intèrprets senyora Barella i senyors Roig i Soler, que cada dia mostren més sentiment en la dicció, més seguretat i més *manetes*.

El mateix dia, a la tarde, es donà un concert íntim en la sala de l'«Academia Granados», a càrrec dels senyors Massià i Longás (violinista i pianista, respectivament). L'auditori es delectà escoltant a aqueixos dos artistes, professors de la «Academia», que progressen ostensiblement. Foren ovacionats en inspirades composicions de Bach, Mozart, Schumann, Couperin-Kreisler i Francœur.

—Lo que és diumenge passat, sí que ens en emportàrem un disgust morrocotut. El nostre campió de futbol el *F. C. Espanya* perdé el partit decissiu amb el *Madrid* per 1 a zero.

I quina manera de jugar malament! Semblava que els nostres vermells haguessin fet la prometença de no entrar cap goal. No n'entraren ni un. I això és una vergonya.

Oh! I lo més curiós és que no solament no entraren cap *tanto*, sinó que jogaren tan pèssimament que allò no semblaven campions sinó *quintos*.

El *Madrid* és veritat que el goal que entrà, l'entrà de *penalty*, lo qual no té cap mèrit, però vaja, quan menys els seus *equipers* jogaren bé i amb serenitat, lo qual sempre és un consol. Però els del *Espanya*, si fem excepció d'En Baró i En Salvo, ni això. Res, que van perdre perquè havien de perdre, senzillament. Jogant com ho feren diumenge, no es va enlloc. I efectivament, s'hauràn de quedar a casa.

Lo més sensible és que aquest any els nostres campions tenien una pila d'aventatges per a quedar-ho d'Espanya: El segon partit semi-final amb els madrilenys a Barcelona, el tercer (per empat), també, i el partit final de campionat amb l'equip basc, també s'ha de celebrar a la nostra ciutat el dia 13. De manera que l'inconvenient dels molts viatges i de trobar-se en camp estrany quedava evitat. Es una llàstima que no ens haguem sapigut aprofitar!

Però tal vegada divaguem amb aquestes consideracions. Ja vàrem aconsellar als nostres campions que es canviessin el nom i no ens volgueren creure. Qui els diu que això de anomenar-se *Espanya* no els ha fet perdre? Devegades hi han noms que tenen fatalitat...

—Passem el vel sobre el futbol, tan desgraciat enguany per a nosaltres i anem als xicots de la *Peña Rhin* que s'anomenen aixís, no perquè siguin germanòfils, sinó perquè aquesta penya va fundar-se en el difunt Cafè Rhin de la plaça de Catalunya.

Anem an ells i anem a Sitges, patria adoptiva del nostre mai prou alabat Rusiñol i lloc de les curses de motos *sidecars* i auto-cicles que cada any organitza la *Peña Rhin*.

Allí arribàrem en el tren de les nou i pico (ens llevàrem tard, heu's-aquí) i lo primer que els nostres ulls contemplaren a l'agafar la carretera, fou un corredor vestit de vermell com un llagostí i *tripulant* una moto a tota velocitat; el nas plè de polç, les ulleres enlaire, semblava un ésser de l'altre món. Quina pinta! I aixís altres i altres, en motos i en *sidecars*, grocs alguns per a que no se'ls conegués la polç, vermells i grisos els altres.

Després anarem al *Vinyet*, lloc de sortida i arribada; a peu perquè no teníem, desgraciadament, cap amic amb auto. Al *Vinyet* semblava una *merienda* fraternal. Quatre taulons i un parell de metres de llustrina feien de tribunes a banda i banda de la carretera. Un lletrero enganxat en dos arbres deia: *El mundo deportivo-Jurado*. *Jurado* està bé, però el *mundo* què hi té que veure en aqueixa cursa? Misteris de la *Peña Rhin*.

Cap allà a les onze i pico tot s'havia acabat. Se'n anaren les damiselles (que n'hi havien de molt boniques), se'n anà el jurat (un jurat d'estar per casa) se'n anaren els corredors, tot comentant *aquells* viratges que hi han durant els 112 quilòmetres de cursa (quatre voltes el circuit que en té 28) que havien cobert. Se'n anà tothom, vaja, i ens quedàrem sols, contemplant la llarga i blanca carretera malinçònicament.

Sitges, es veia al lluny i, com a Sitges hi havia el dinar,

apa, altre cop camina que caminaràs cap a la *blanca* Subur. La veritat és que no sabem perquè el posen tan distant el punt de sortida!

A la tarde hi havia espectació, molta gent a la carretera i una calor més que regular. Nosaltres ja ens fregàvem les mans de gust, pensant en els 13 auto-cicles inscrits, però ens en emportàrem xasco. No en corregeren més que set i dels set, en retiraren tres a la primera volta i un a la tercera. N'arribaren sols tres: el guanyador fou un *Ideal*. Els *Ideals* i els *Davids*, per això, eren lo únic que corria i, com que els *Davids* guanyaren la cursa Barcelona-Madrid, els *Ideals* els la tenien menaçada i diumenge es venjaren. Hi ha entre les dugues marques una guerra a mort. Ja veuràn, ja, la cursa Barcelona-Bilbao que es prepara.

Entre tant, que els amos de la tarde foren els *Ideals* i els amos del matí els *Indians*. I consti que no fem propaganda de ningú!

Els corredors, xicots joves, estigueren tots a l'alçaria de homes fets, de corredors consumats: sobre tot En *Tortuga Carburada*.

El Jurat ja hem dit que era casolà. Un corredor, En Barnola, arriba tot brut, pistonejant sobre la seva moto, pregunta si li falta alguna volta (havia perdut el compte), li diuen que sí, que n'hi falta una i, ala, torna a córrer els 28 quilòmetres. Als dos segons s'adona el Jurat de que ja havia fet les quatre voltes reglamentaries. Planxa!

En Barnola encara deu córrer ara. No el vegerem més.

HIP

EN PICAROL, A PARÍS

—Vous êtes espagnol, monsieur?
—No; soc català.

ESQUELLOTS

Quin aldarull s'armà al Consistori Municipal durant la sessió de la setmana passada!...

Cul d'olla!—cridà En Vila Marieges, dirigint-se a un col·lega del grop regionalista.

Tot-hom s'alçà com un sol home. Semblava que tots tenien cua de palla.

Després, al veure el *gran pecat* que havia fet, el noi Vila retirà la paraula; la paraula i el concepte.

I continuà la comedia. I continuarà *por los siglos de los siglos*.

De vegades ens passem per massa. Allò de que «a Barcelona no val a badar» ens perjudica un xic quan ens ho prenem en serio. Ens agrada no *espentarrar-nos* massa fàcilment per a que compreguin que estem *al tanto!*

I, naturalment, de vegades pequem per massa vius.

Creu algú seriament que'ls francesos han vingut a por-

tar-nos las seves obres d'art per a que'ls *hi descobrim* els pintors dolents que pateixen? ¿I doncs?

Ah! Ara l'Unamuno podria dir-nos: *Levatinos, os ahoga el provincialismo!*

I qui sigui frare, que prengui candela!

Regna un gran misteri en torn de lo que serà la propera temporada de teatre català a «Romea». Nosaltres fórem els únics que volguerem aixecar una mica el vel. Però desseguida se feu de moda parlar de la santa paciència, condemnant les precipitacions i les *lleugeresses*.

Nosaltres esperem també amb tanta confiança com vulguin perquè ja vàrem dir lo que calia. Ja comprenem que alguns se'n aprofitaran. Però consti que no n'estem penedit, i que som els primers entusiastes en desitjar un gran èxit, però un gran èxit *com cal*.

Diumenge fou per a l'alcalde, un dia aprofitat: al dematí manifestació cívica a la memoria d'En Pi; I mitgdia inauguració de les noves seccions de les Juntes de Ciències Naturals i àpet al Park i a la nit sessió solemne al Institut d'Estudis Catalans.

En tots aquestos actes En Rius lluí sa riallera elegancia. Si d'aquesta feta, no'l casem, ja no'l casarem mai.

Un gran èxit constituí la *Diada Pi i Margall* celebrada diumenge passat. Tant la festa del *Turó-Park* com l'homenatge de les banderes, celebrat al Paseig de Gracia davant del bust del català insigne, resultaren actes de la més gran transcendència i dignes d'un poble culte i agrait.

Al passar davant dels Consolats de les nacions al·liades, els manifestants aplaudien frenèticament, i després se cantà la *Marsellesa*.

Lo qual vol dir que: no tot és prodradura a Dinamarca. I, qui diu Dinamarca, diu Barcelona.

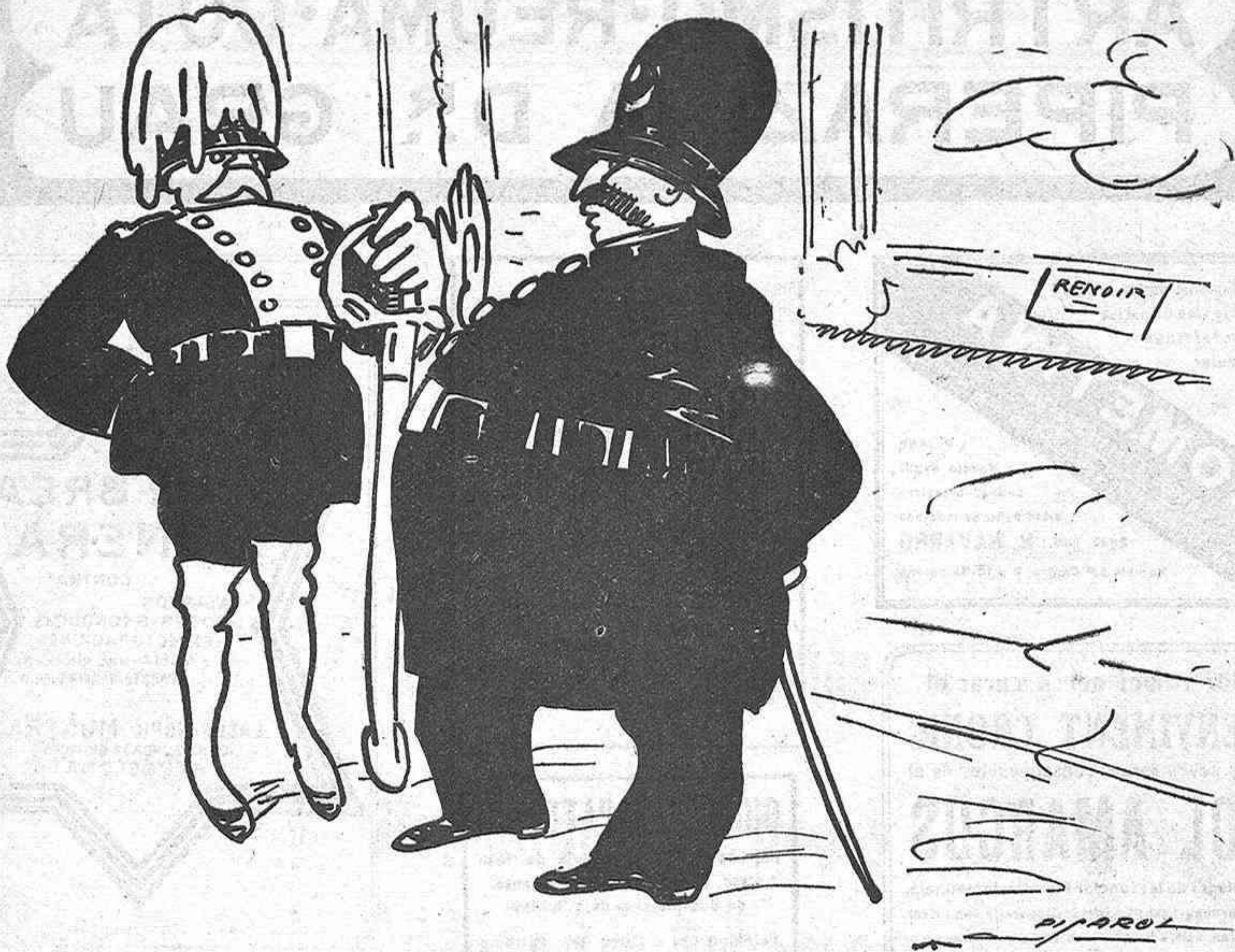
Un antic i estimat col·laborador, En Josep Barbany (*Pepet del Carril*) ens escriu fent-nos notar que en la llista del Número 2000, llista gens completa per cert, dels vells escriptors que honoraren les planes de L'ESQUELLA, deixarem de consignar-hi el seu nom. El seu i el de molts altres, ben estimables també, no fou consignat en el *extraordinari* de la setmana passada, no pas per manca de voluntat nostra, sinó uns per oblid i altres per culpa de la concisió que s'hagué de donar al *Esboç històric* del nostre setmanari. Lo mateix passà amb els dibuixants. I ja diguerem que els quins no constaven en el «2000», constaven en el «1000.»

Salut tinguem per a salvar les sensibles omissions en el «3000». Amen.

L'ENTRADA TRIOMFAL AL «PARALELO»

El senyor Esteve.—Csra!,... d'aquesta feta em faig home!

À «BELLES-ARTS»

—Què?... T'agraden aquests quadres?
—Patl... Mutl... Nosotros hem de ser neutrales.

Els alemanys que patim a Barcelona organitzaren una funció en que posaren en escena *Los intereses creados* de Benavente, traduïts al alemany.

Era una indirecta manera d'aludir als diaris germanòfils d'Espanya.

Per cert que alguns crítics d'aquests que no coneixen l'alemany ni de vista, digueren, en el comble de son entusiasme... per els interesos creats, que la traducció era molt bella i conservava tota l'essència del original.

Quan ells ho diuen...

Ja hauràn vist que això de la neutralitat *a todo pasto* va vent en popa. Els germanòfils ho van conreuant amb una gran perseverància.

Ara fins resulta que En Maura també ho és de neutralista *enragé*. Era l'única nafra que li mancava.

Ara s'ha definitivament encasillat.

Però la casilla que li correspònd aviat farà tuf.

Es un ninxo? R. I. P.

Per als dies 26, 27 i 28 està anunciada la Kermesse-Tómbola, a benefici de la «Creu Roja Al·liada». Tindrà lloc al «Turó Park» i promet ésser una gran solemnitat.

Se sortejaràn molts premis de gran valor, entre ells un *auto*, una *voiturette* i una *moto*.

S'ha publicat ja el fallo del concurs de cartells per a dita festa, havent obtingut el premi, consistent en 500 pessetes, el dibuixant senyor Grau Miró.

El decorat del «Turó» ha sigut confiat al eminent artista Salvador Alarma, que té l'encàrrec de construir una serie de barraques japoneses en les quals hi serviràn consumacions distingides senyoretes de les colònies al·liades.

Vaja, una festa de beneficència que tindrà molts atractius.

Poques coses hi han que exaltn més els ànims dels nostres regidors que l'assumpte del gas.

Parlar del Gas i arborar-se tots ells de mala manera, és tot hu.

I parlar ells dels gas i quedar-se els barcelonins a les fosques... també.

Entre dos amics, del ram d'autors dramàtics suats:

—Fixa't, tu, amb aquest bitllet de vint duros...

—Què té?

—¿Oi que és extraordinari?

—Igual que els atres.

—Doncs mira, és molt extraordinari... que sigui meu.

Antoni López, editor — Rambla del Mítg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

ARTRITISMO · REUMA · GOTA PIPERAZINA D.R. GRAU

El mejor disolvente de los uratos
Asepsia de las vías urinarias
Cólicos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA

LAMBIOTTE HERMANOS
Sinecismos Urotropina - Hexametileno tetramina - Formina

PÍDASE folleto explicativo. Muestras a los señores médicos
Agto. gen.: S. NAVARRO
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

Refectorium

Brasserie
Pâtisserie
Grillerie

Rambla del Mig, 56-58
:: Teléfono A 4646 ::

PÍDASE EN TODAS PARTES

LICOR BREA MÚNERA

CONTRA
-CATARROS
-TOSES-BRONQUITIS
-EXPECTORACIONES
-ASMA Y DEMAS AFECCIONES DEL APARATO RESPIRATORIO

LABORATORIO MÚNERA
CASA FUNDADA EN 1875
BARCELONA

El millor remei per a curar el
ESTRENYIMENT CRONIC
i evitar les seves fatals conseqüències és el
LAXOL AMARGÓS

Precís regulador de les funcions gastro-intestinals
Purgant vegetal suau-Laxant perfecte-Depuratiu sens rival
27 anys de gran èxit. - Proveu-lo i vos en convenceu
De venda en les principals farmacies

GUILLERMO PATTBERG

Importador de Maquinaria de toda clase, Hierro, etc. :: Fabricante de Quarniolones para Oardas

Teléfono 634 - Direc. tel.: Patberg Cortes, 649, ent.º BARCELONA

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar. n.º 2
TELÉFONO 4115

Últimas publicaciones

ANDRÉS GONZÁLEZ BLANCO

Los dramaturgos españoles contemporáneos

1.ª SERIE

Un tomo en 8.º pesetas 3'50

JOAQUÍN BELDA

Las noches del Botánico

NOVELA

Un tomo en 8.º

Pesetas 2

Exposición de Arte Francés

BARCELONA, 1917

CATALOGO

Un tomo

Pesetas 2

FRANCISCO CAMBÓ

EL PESIMISMO ESPAÑOL

Un tomo en 8.º

Pesetas 2

LA CUESTIÓN DEL DÍA

GIBRALTAR Y ÁFRICA

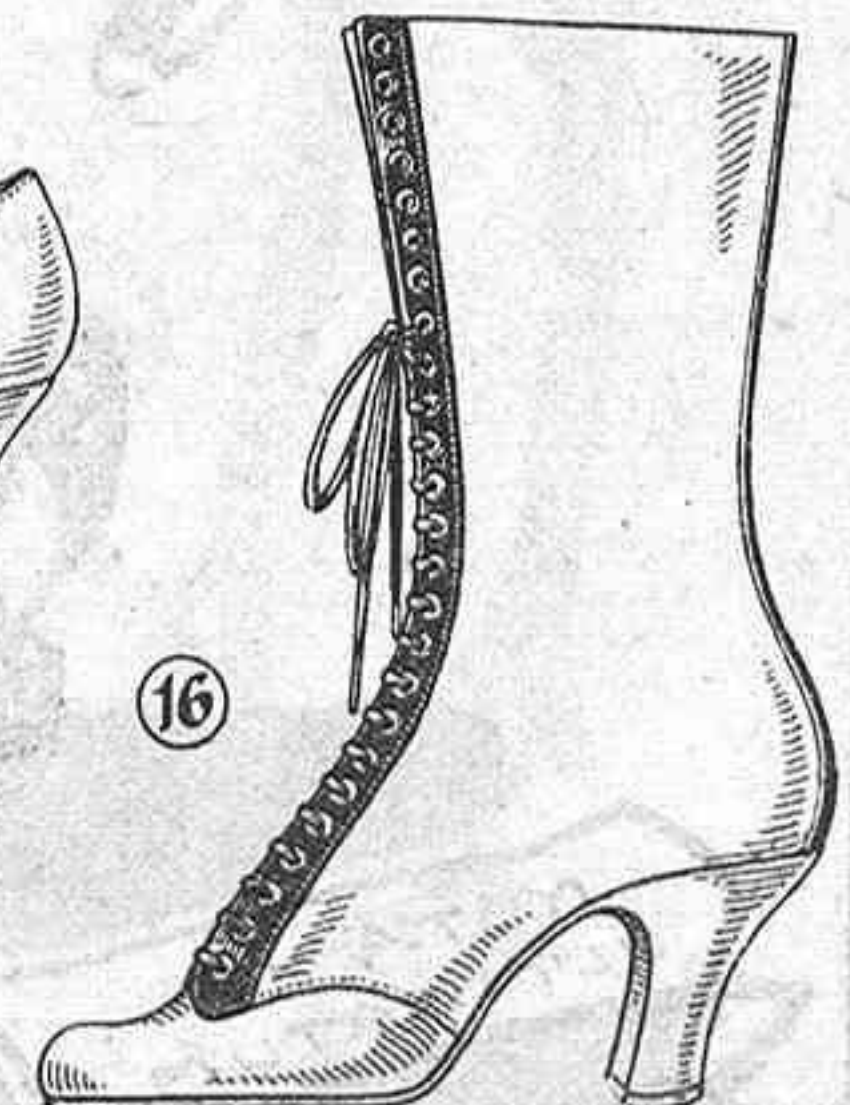
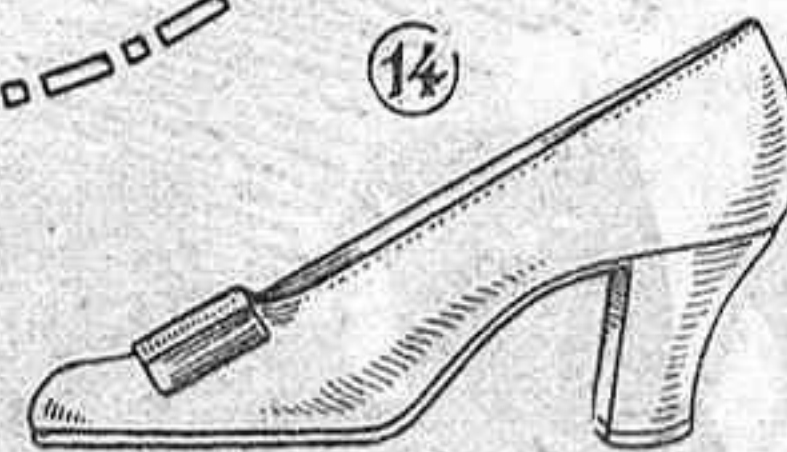
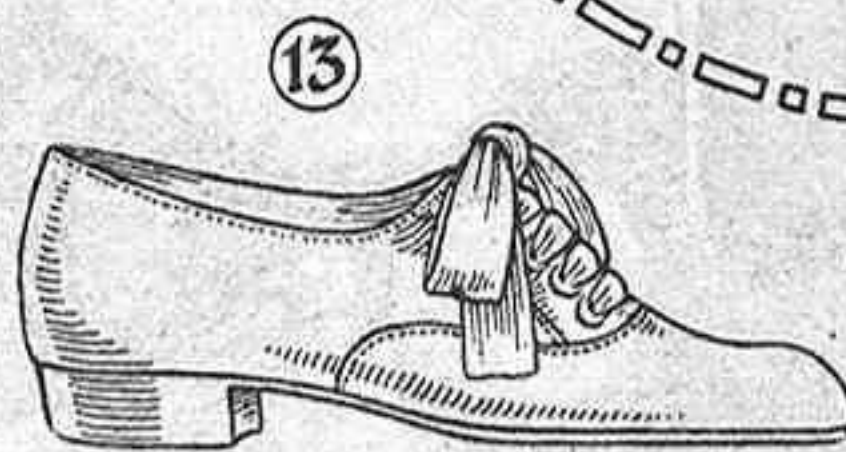
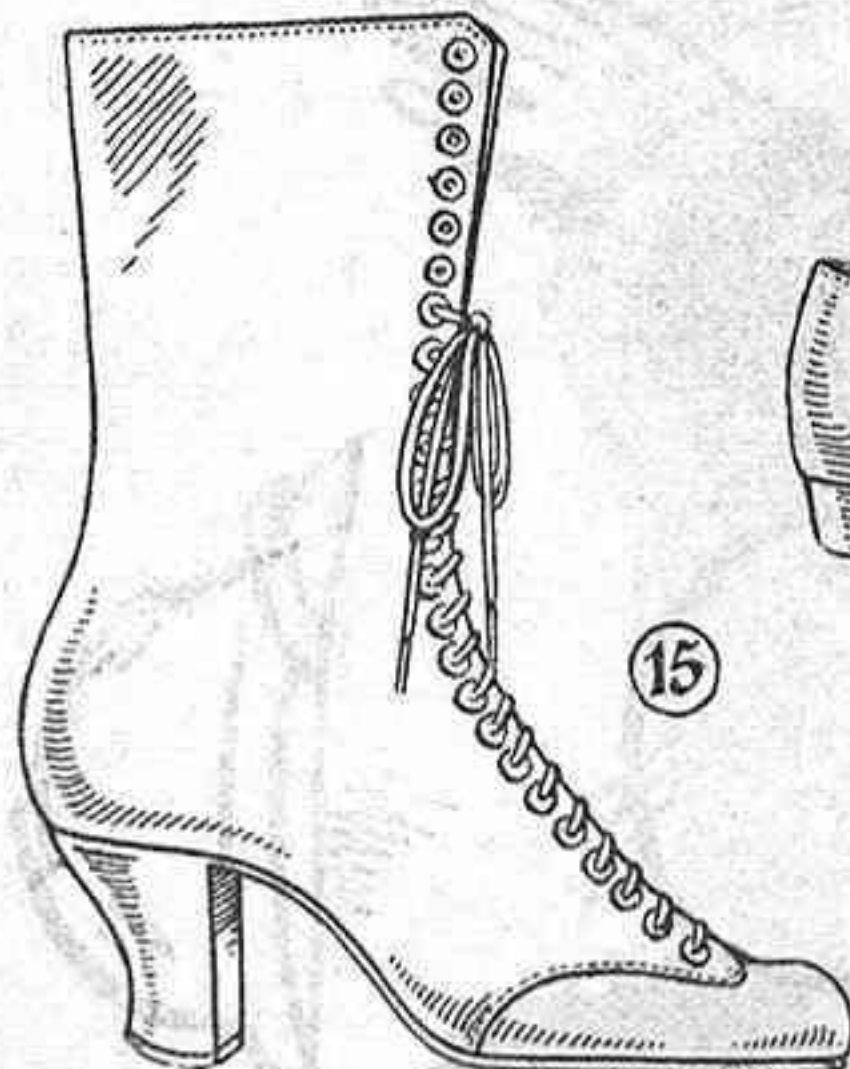
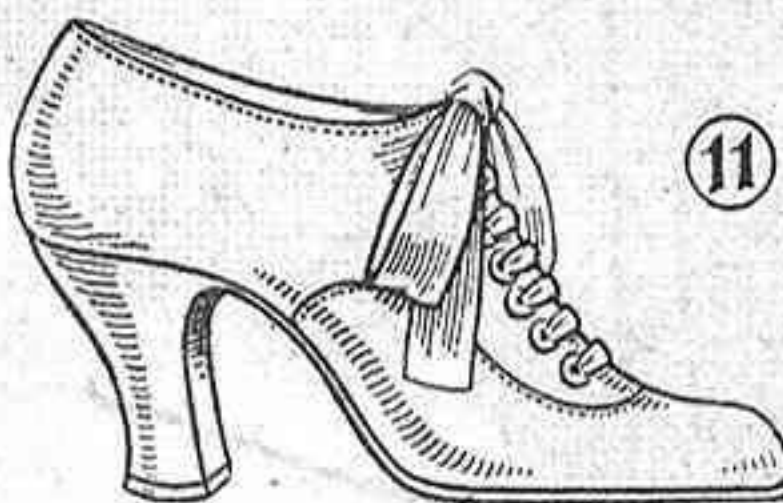
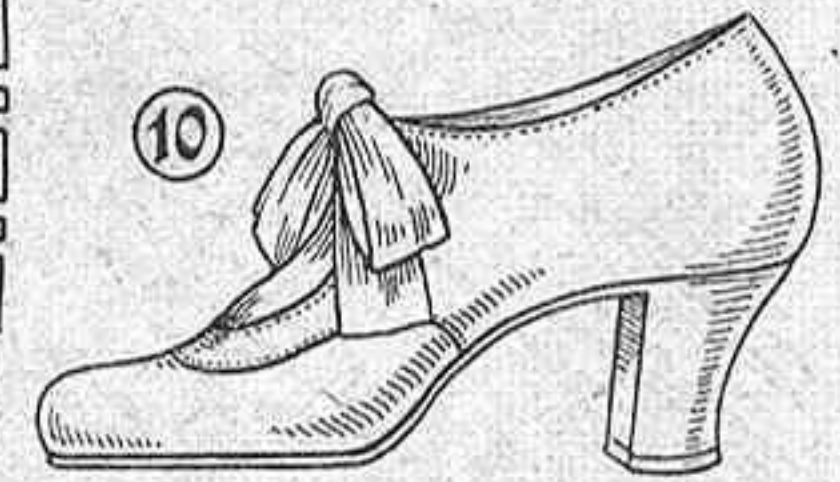
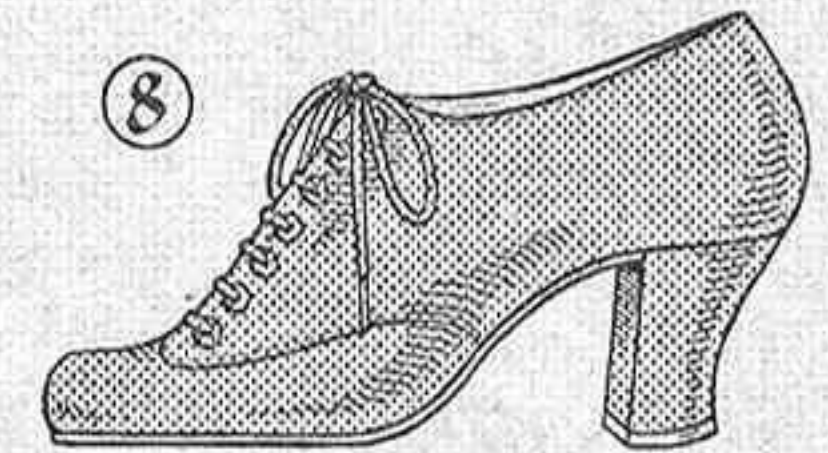
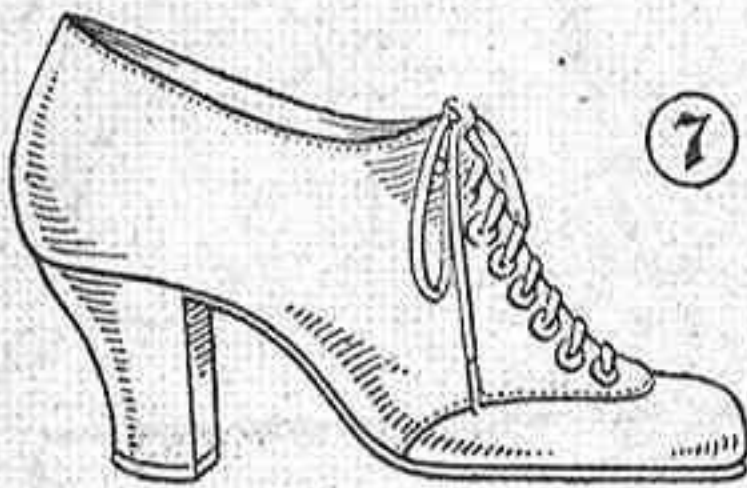
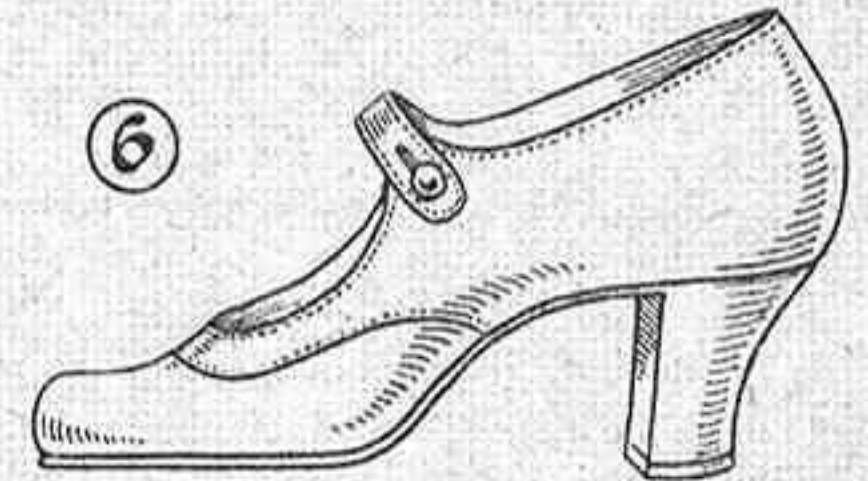
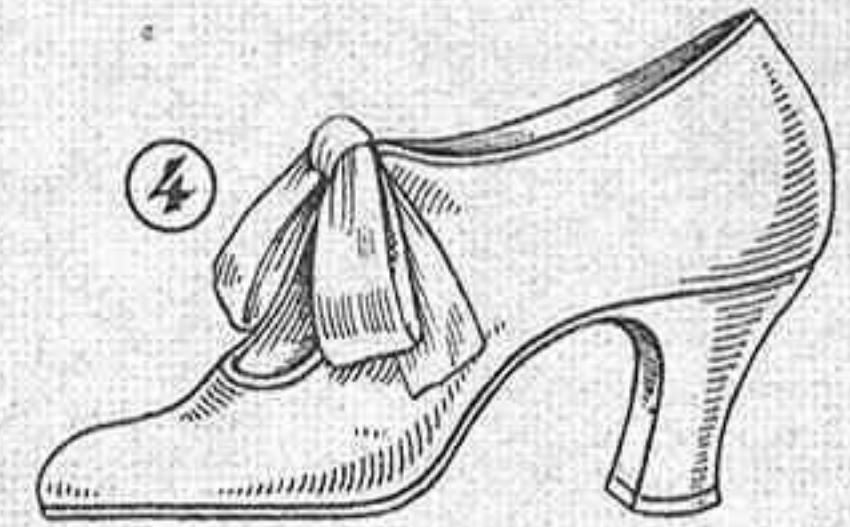
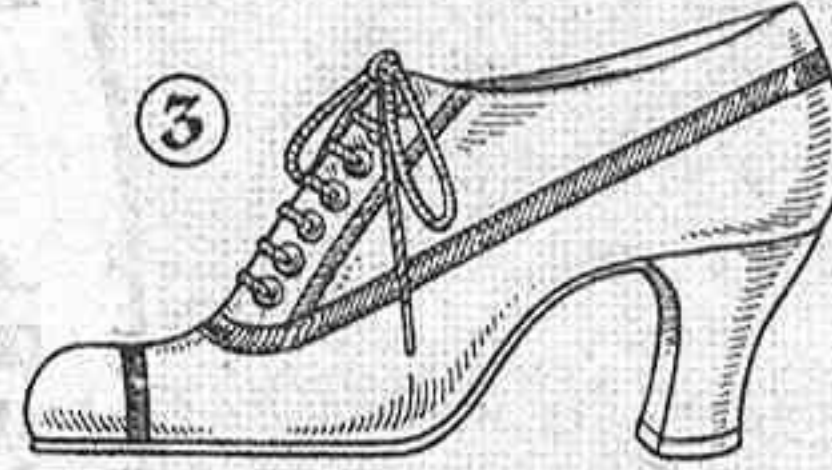
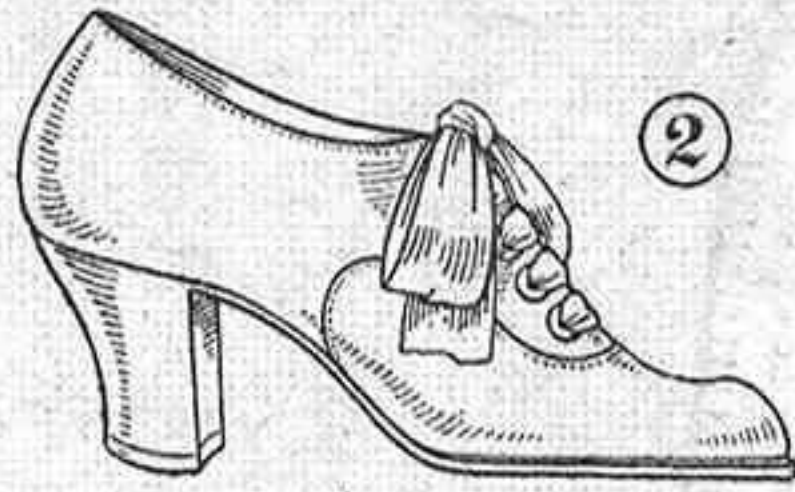
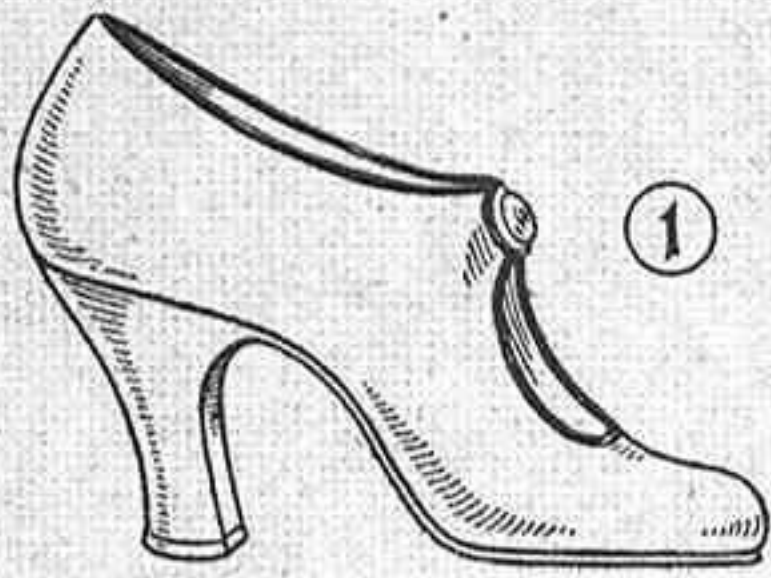
Folleto UNA pta.

Discurso del general PRIMO DE RIVERA

Últimas publicaciones

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios, si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

EL BARATO

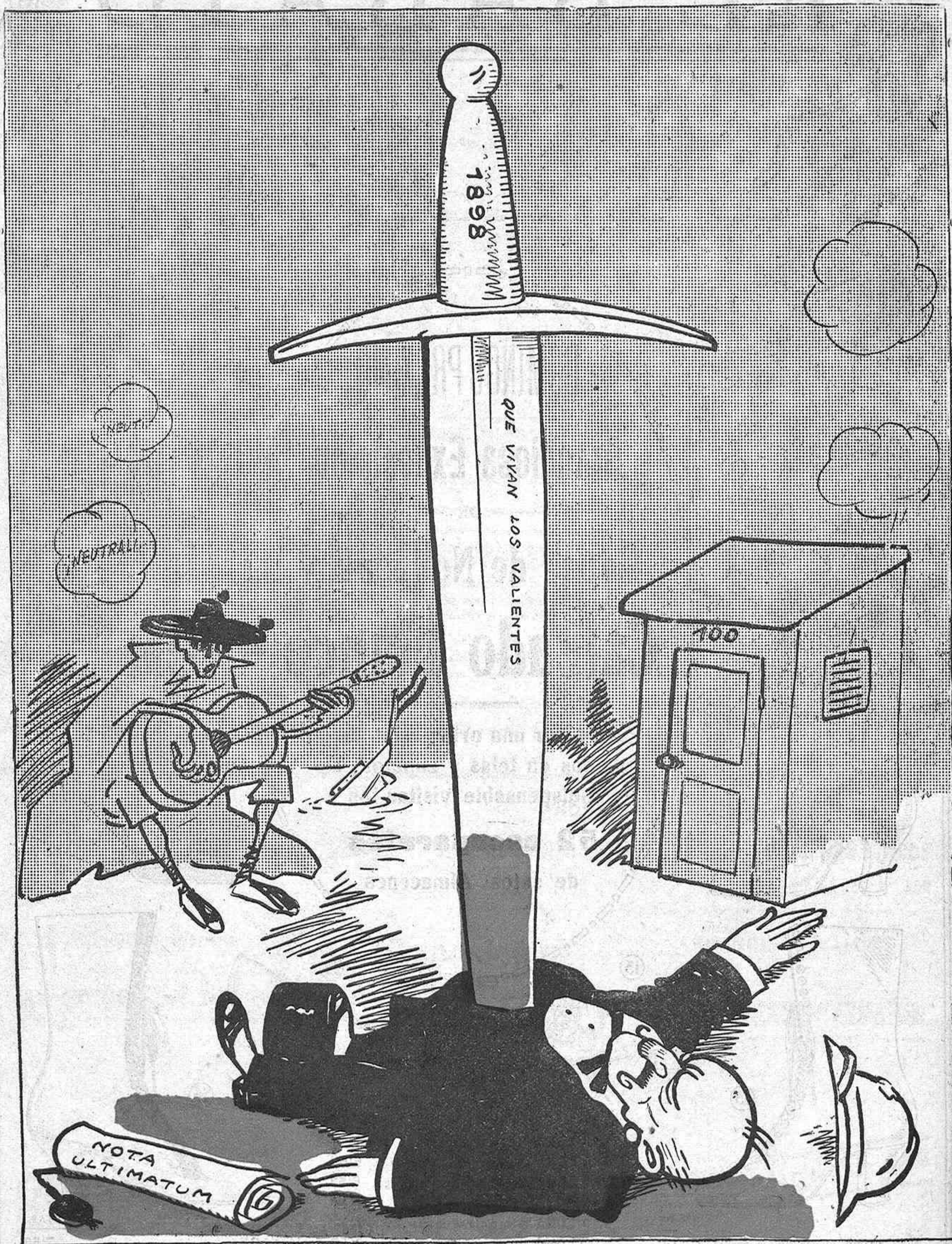
DOMINGO PRÓXIMO
Grandiosa Exposición
DE
Ropas de Novedad y
Calzado blanco

Para tener una orientación de las modas en telas y zapatos, es indispensable visitar los **52 escaparates** de estos Almacenes

PTAS.
N.º 1 LONA blanca inglesa, cosido. . . 14' —
N.º 2 LONA blanca, cosido 9' —
N.º 3 LONA blanca, adorno piel color. . 9' —
N.º 4 LONA blanca, cosido 10'75

PTAS.
N.º 5 LONA gris, tacón cubano 7' —
N.º 6 LONA blanca, corte «Mercedes». . 6'50
N.º 7 LONA blanca, corte inglés. . . . 6'50
N.º 8 LONA gris, corte «Paris». 7' —
N.º 9 LONA gris, corte «Princesa». . . 7' —
N.º 10 LONA blanca, superior. 7'50
N.º 11 LONA blanca, tacón «Luis XV». . 8' —
N.º 12 LONA gris, tacón «Luis XV». . . 8' —
N.º 13 LONA blanca, tacón bajo 7'50

PTAS.
N.º 14 LONA superior, corte «Salón». . 7'50
N.º 15 BORCEGUÍ lona blanca 9' —
N.º 16 BORCEGUÍ lona blanca, anco-
ras piel color. 15'25

R. I. P.

Ja ho digué el Dante: *Un bel morir tutta una vita onora.*